

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— Kr.
IZKLUČNO ZASTOPSTVO za oglašje iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

Računi pri pošto čekovnem zavodu:
Ljubljana Štev. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Efficaci azioni dell'aviazione dell'Asse

Due grandi piroscafi probabilmente affondati, poredki altri colpiti — Il bombardamento di Malta — Scentri di pattuglie nella Sirtica e nella Tunisia

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 20 decembra il seguente bollettino No. 939:

Sul fronte sirtico e nella regione tunisina scontri di opposti elementi esploranti. L'aviazione avversaria, che ha ripetutamente tentato di agire sulle nostre posizioni, perdeva ad opera dell'artiglieria contrerea dell'Asse quattro apparecchi in Libia, uno in Tunisia. Tre altri velivoli britanici venivano abbattuti da nostri cacciatori nel cielo di Sabratha. Reparti aerei germanici bombardavano efficacemente il porto di Bengasi colpendo navi alla fonda e attrezzature portuali; nelle acque poco a nord della città due piroscafi per complessive 12.000 tonnellate venivano centrati da bombe e probabilmente affondati. Il nemico ha compiuto nuove incursioni su città tunisine causando numerose vittime fra le popolazioni locali: 17 morti e 30 feriti sono segnalati a Suse, 26 morti e 43 feriti a Tunisi; nessun danno ad obiettivi di interesse militare. In riuscite azioni notturne consistenti formazioni tedesche hanno bombardato gli

aeroporti di Malta; a sud ovest dell'isola un convoglio inglese è stato attaccato ed un piroscavo sicuramente colpito.

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 19. decembra seguente bollettino No. 938:

Nella Sirtica il nemico, provato da combattimenti nel corso dei quali perdeva altri 21 carri armati, non ha ieri esercitato sensibile pressione sulle truppe dell'Asse che hanno attuato i movimenti previsti. In Tunisia, concentramenti avversari sono stati bombardati nella zona di Medjed el Bab da reparti dell'aviazione: 10 apparecchi venivano abbattuti dalla caccia germanica, quattro altri da aerei nostri e tedeschi nel Mediterraneo centrale.

Susa (Tunisia) è stata nuovamente attaccata da velivoli nemici; rilevanti i danni arrecati alle abitazioni civili, fra la popolazione locale si contano 38 morti. I aeroplani risultano compressivamente distrutti dalle artiglierie della difesa.

Uspešne akcije osnih letal

Dve veliki ladji verjetno potopljeni, več drugih zadetih — Bombardiranje Malte — V Sirtiki in Tunisu spopadi izvidniških oddelkov

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 20. decembra naslednje 939. vojno poročilo:

Na fronti v Sirtiki in na tunisnem področju spopadi obojestranskih izvidniških oddelkov.

Sovražna letalstva, ki je ponovno skušalo delovati nad našimi postojankami, je izgubilo po zaslugi uspešnega protiletalskega topišstva štiri letala v Libiji in eno v Tunisu. Tri ostala angleška letala so sestrelili naši lovci nad Sabratho. Nemški letalski oddelki so uspešno bombardirali pristanišče v Bengaziju in zadeli tam zasidrane ladje in pristaniške naprave. V vodah nekoliko severno od mesta sta bili zadeti od bomb in verjetno potopljeni dve ladji s skupno 12.000 tonami.

Sovražnik je izvedel nove napade na tunisiska mesta in povzročil med domačim prebivalstvom številne žrtve: 17 mrtvih in 30 ranjenih je bilo ugotovljenih v Susi, 26 mrtvih in 43 ranjenih pa v Tunisu. Na objektih vojaškega pomena ni bilo nobene škode.

Med uspešnimi nočnimi akcijami so močni nemški oddelki bombardirali letališča na Malti. Jugovzhodne od otoka je bil napaden angleški konvoj in v njem sigurno zadet en parnik.

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil dne 19. decembra naslednje 938. vojno poročilo:

V Sirtiki večeraj sovražnik, prizadet v bojih, v teku katerih je izgubil nadaljnjih 21 oklopnih voz, ni več izvajal običnega pritiska na naše čete, ki so izvajale predvidene pokrete.

Med Volgo in Donom zavzet važen odsek reke

Ogrodni in za čete osi uspešni boji na vseh vzhodnih bojiščih — Velike sovjetske izgube

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 20. dec. Vihovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

V odseku pri Tereku je sovražnik ponovil svoje brezuspešne napade.

Med Volgo in Donom so nemške oklopne divizije v sodelovanju z rumenskimi četami zavzele v napadu proti močnejšim silam sovražnika važen odsek reke.

Močni sovražnikovi napadi na področju Stalingrada in v velikem loku Dona so bili zavrnjeni po ogorčenem boju, deloma tudi v protinapadu. V teh borbah so sovjetske čete izgubile 164 oklopnih voz. Letalca za bližnje polete so obstrlevala sovražnikove rezerve, topniške postojanke in zbirališča oklopnih voz.

Na fronti ob Donu so nemške in italijanske čete še nadalje v hudih obrambnih bojih proti močnim sovjetskimi pehotnim in oklopnim silam. Kopna vojska in letalstvo sta uničila tukaj zopet 20 oklopnih voz.

26 sovjetskih letal je bilo sestreljenih v južnem odseku ob izgubi 5 lastnih letal. Topništvo je v srednjem odseku razbilo sovražnikove izhodne postojanke.

Zapadno od Toropca je nemška bojna skupina odvzela v naskoku sovražniku, ki se je trdovalno upiral, več postojank in tankerjev. Sovražnikov napad na važno nemško oporišče se je izjalovil ob izgubi 10 oklopnih voz.

V severnem odseku so lastne napadalne akcije prinesle uspehe. Manjša bojna skupina sovražnika, ki je bila tamkaj obkrožena, je bila uničena.

V Libiji in Tunisu obojestransko delovanje izvidniških oddelkov. Ob obali Cirenaike so nemška bojna letala tako hudo poškodovala dve večji sovražnikovi trgovski ladji, da jih je treba smatrati za izgubljene. Pri-

stanišče v Bengaziju je bilo ponoči ponovno bombardirano. V Tunisu so letalski oddelki nadalje obstrlevali sovražne čete, topniške postojanke in skladišča za dovoz.

Nemška podmornica je 18. decembra potopila zapadno od Orana angleški rušilec. Pri poletu preko Rokavskega preliva so brza nemška bojna letala bombardirala važne tovarniške naprave ob angleški obali. V letalskem spopadu je bilo sestreljeno eno angleško letalo. Pogrešamo eno lastno letalo.

V borbah ob velikem loku Dona se je posebno odlikovala 11. oklopna divizija pod vodstvom generalnega majorja Balka.

Helsinki, 21. dec. s. V zadnjih 24 urah je finsko topništvo na fronti Karelijske ožine uničilo sedem sovjetskih utrdib, finski metalcji bomb pa so uničili dva rečna oddelka. V vzhodnem odseku Aunuske fronte sta bila odbita dva sovjetska poskusa oboroženega izvidništva. Na fronti Vzhodne Karelije je bilo udeleževanje patrolj na obeh straneh znatno.

Berlin, 20. dec. s. Nemški brzi bombniki, katere so spremljali lovci tipa Bock Wulf, so večeraj preleteli Rokavski preliv in napadli z uspehom razne kraje na jugovzhodni angleški obali. Letala so premagala zaporo protiletalskega lahkega in težkega topništva ter vzela za cilj neko tovarno v Stonessu, severno od Deala. Nad zadetimi objekti so se dvignili visoki stebri ognja. Tudi v okolških zgradbah so bombe povzročile hudo opustošenje. Na povratku so se nemški lovci zapletli v borbo vzhodno od Deala z eskadro angleških lovcev. Eno sovražnikovo letalo je bilo zrušeno in je strmoglavilo v plamenih v morje.

Grof Ciano pri Hitlerju

Važne konference v Hitlerjevem glavnem stanu — Zunanjega ministra je spremljal maršal Cavallero — Sprejem Lavala

Rim, 20. dec. s. 18. decembra je Hitler sprejel v svojem glavnem stanu italijanskega ministra zunanjih zadev grofa Ciano, ki se je podal na kratek obisk v Nemčijo ob spremstvu šefa italijanskega glavnega stana maršala Cavallera. Dne 18. in 19. se je Hitler razgovarjal z grofom Ciano in maršalom Cavallero o vseh vprašanjih v zvezi s skupnim vodstvom vojne Italije in Nemčije. Političnih in vojaških razgovorov pri Hitlerju so se udeležili maršal Herman Göring, zunanji minister von Ribbentrop in šef vrhovnega poveljstva nemških oboroženih sil feldmaršal Keitel.

Sestanek v Hitlerjevem glavnem stanu je bil v znaku odločne volje sil Osi, uporabiti vse sile za doseg končne zmage. Glede vseh obravnavanih vprašanj, je bila dosežena popolna istovetnost gledišč. Neporočljivo prijateljstvo in bratstvo v orožju Duceja in Fijherria in obeh njunih narodov je podelilo kakor vedno razgovorom

z grofom Ciano in maršalom Cavallero značaj posebne pristrčnosti. Ob obisku v glavnem stanu Hitlerja, so grofa Ciano in maršala Cavallera spremljali italijanski veleposlanik v Berlinu Dno Alfieri, nemški veleposlanik v Rimu von Mackensen, kakor tudi politični sodelavci grofa Ciano ter oficirji vojske, mornarice in letalstva Italije.

Berlin, 21. dec. s. »Nacional Zeitung« komentira z naslednjimi izrazi sestanek med Hitlerjem in grofom Ciano: Na ozemljih, ki so postala prizorišča operacij zaradi metodičnega razširjanja vojne s strani demokracij, vladajo tako jasne okoliščine, da dovoljujejo v naprej proučitev primernih ukrepov tako z vojaškega, kakor s političnega stališča. V tem položaju je Hitler sprejel v svojem glavnem stanu Docejevega odposlanca in pooblaščenega tolmača namer fašistične Italije. Grof Ciano je imel pomembno asistenco in dopolnitev z vojaškega gledišča v maršalu Cavallero. Ob-

lika in vsebina izjav o sestanku v glavnem stanu Hitlerjevem, sta ponovno značilni za razgovore, ki so potekali med Italijo in Nemčijo v duhu jeklenega pakta. Vodilne sile Evrope in pionirji, ki jih je previdnost poklicala, da zgradijo nov evropski red, so znova proglasili voljo, usmeriti vse sile za osvojitve kenčne zmage. Zunanji svet in zlasti sorožniki bodo morali upoštevati, da se je doslej vsaka izjava, izdana po sestanku voditeljev Osi, izjavljala v naznačenih ciljih in se redno pretvorila v kratkem času v ukrepe odločilnega značaja.

Razgovor o Franciji

Rim, 20. dec. s. 19. decembra je Hitler v svojem glavnem stanu ob navzočnosti italijanskega ministra za zunanje zadeve grofa Ciano, maršala Hermana Göringa in nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa sprejel šefa francoske vlade Petra Lavala. Z njim se je dolgo razgovarjal o sedanjih problemih Francije.

Duce imenoval novi direktorij PNF

Podtajniki Stranke so: Farnesi, Ravasio, Scorza in Tarabini — Stranka je z vsemi organizacijami mobilizirana za civilno službo v vojni

Rim, 19. dec. s. Odredbeni list Stranke objavlja: Duce je na predlog tajnika PNF podpisal dekrete o imenovanju članov direktorija PNF. Nacionalni direktorij je sestavljen takole:

Podtajniki:

Mario Farnesi, rojen leta 1910, vpisan v Stranko od leta 1928 (2. fašistični nabor), vstopil je v Stranko iz mladinskih organizacij, poročnik pilot prostovoljec, bojevnik v italijanski Vzhodni Afriki. V sedanjih vojni je bil trikrat odlikovan za vojaško hrabrost, po poklicu je odvetnik.

Carlo Ravasio, rojen 1. 1897, vpisan v PNF od 1. maja 1921, bil je ranjen za Revucicijo, Skvadrist, udeleženec pohoda na Rim, kapitan bojevnika, vojni invalid iz vojne 1915-18, doktor filozofije, po poklicu novinar in pisatelj.

Carlo Scorza, rojen 1. 1897, vpisan v PNF od 14. decembra 1920, poveljnik akcijske eskadre, podpolkovnik bersaljerov, prostovoljec v vojnah 1. 1915-18, v italijanski Vzhodni Afriki in Španiji. Imetnik 4 zlatih kolajnz za vojaško hrabrost, po poklicu novinar in pisatelj.

Alessandro Tarabini, rojen 1. 1894, vpisan v Stranko od 7. novembra 1919, Skvadrist, udeleženec pohoda na Rim, bojevnik v vojni 1915-18 in v sedanjih vojni, general Milice, bivši zvezni tajnik in generalni inspektor GILL-a.

Člani po zakonu:

Giuseppe Bottai, minister za narodno vzgojo.

Alessandro Pavolini, minister za ljudsko kulturo.

Renato Ricci, minister za korporacije.

Guido Buffarini Guidi, državni podtajnik v notranjem ministrstvu.

Enzo Galbiati, šef glavnega stana Milice.

Člani:

Alessandro Bonamicci, rojen 1. 1903, vpisan v Stranko od 1. januarja 1920, Skvadrist, udeleženec pohoda na Rim, major bersaljerov, bojevnik v italijanski Vzhodni Afriki, generalni podpoveljnik GILL-a.

Antonio d'Esle, rojen 1. 1909, vpisan v Stranko od 21. aprila 1927 (prvi fašistični nabor), vstopil v Stranko iz mladinskih organizacij, topniški kapitan, prostovoljec, bojevnik v sedanjih vojni in v Španiji, imetnik bronaste kolajnz za vojaško hrabrost, napredoval je enkrat za vojne zasluge, doktor gospodarskih ved, podtajnik GUF-a.

Sandro Giuliani, rojen 1. 1895, vpisan v PNF od 23. marca 1919, Sansepoltrist, Skvadrist, udeleženec pohoda na Rim, bojevnik v vojni 1. 1915-18, novinar, zaupnik skupine Sansepoltristov.

Domenico Pellegrini Giannipietro, roj. leta 1899, vpisan v PNF od 1. februarja 1922, ranjen za Revolucijo, bojevnik prostovoljec v vojni 1915-18, v Španiji in v sedanjih vojni, invalid, odlikovan dvakrat s srebrno kolajno za vojaško hrabrost, imetnik dveh križev za vojaško hrabrost, odvetnik, profesor ustavnega prava na Kraljevi univerzi v Neaplju, nacionalni svetnik.

Umberto Ajello, rojen 1. 1901, vpisan v PNF od 18. decembra 1920, Skvadrist, udeleženec Pohoda na Rim, poročnik pilot, prostovoljec bojevnik v sedanjih vojni, odlikovan s srebrno kolajno za vojaško hrabrost, Zvezni tajnik v Livornu.

Antonio Bonino, rojen 1. 1903, vpisan v Stranko od 1. 1920, Skvadrist, udeleženec Pohoda na Rim, poročnik, bojevnik v sedanjih vojni, računovodja, Zvezni tajnik v Livornu.

Franco Bogazzi, rojen 1908, vpisan v PNF od avgusta 1921, udeleženec Pohoda na Rim, Skvadrist, bojevnik prostovoljec in ranjenec v Španiji, odlikovan s tremi srebrnimi kolajnjami in z dvema vojnim križema za vojaško hrabrost, napredoval je po vojni zaaslugi, doktor medicine in kirurgije, Zvezni tajnik v Genovi.

Antonio Maria del Grosso, rojen 1. 1902, Sansepoltrist, Skvadrist, poveljnik akcijske eskadre, udeleženec Pohoda na Rim, pohabljenec za Revolucijo, vojni pohabljenec, prostovoljec v vojni 1. 1915-18, v Španiji in sedanjih vojni, kapitan bersaljerov, odlikovan s srebrno kolajno, bronasto kolajno in z vojnimi križem za vo-

jaško hrabrost, Zvezni tajnik v Milanu. Franco Ferretti di Castelferretto, rojen 1. 1900, vpisan v PNF od 1. oktobra 1920, Skvadrist, udeleženec Pohoda na Rim, poročnik grenadirjev, prostovoljec, bojevnik v italijanski Vzhodni Afriki, odlikovan z vojnimi križem za vojaško hrabrost, Zvezni tajnik v Turinu.

Olaio Gaggioli, rojen 1. 1897, vpisan v PNF od 23. marca 1919, Sansepoltrist, Skvadrist, udeleženec Pohoda na Rim, oficir arditov, prostovoljec, oficir v vojni 1915-18, odlikovan s tremi srebrnimi kolajnjami in dvema bronastima kolajnama za vojaško hrabrost, general Milice, Zvezni tajnik v Ferrari.

Kralj in Cesar na otvoritvi japonske dokumentarne fotografске razstave

Rim, 20. dec. s. Davi je bila otvorjena v razstavnih palači ob navzočnosti Kralja in Cesarja japonske dokumentarna fotografška razstava, katero je priredilo Društvo prijateljev Japonske ob sodelovanju japonskega veleposlanstva. Vzhisnega Vladaarja so sprejeli predsednik Društva prijateljev Japonske veleposlanik baron Aloisi, podpredsednik senator Guglielmi, akademik Tucci in veleposlanik Paulucci de Calboli. S svojo navzočnostjo je Vladaar hotel podeliti razstavi važnost, ki jo zasluži na političnem in kulturnem področju s tem, da koristi globljemu poznavanju zvezniške Japonske.

Titanski napor velike države, katerega uspehi so presenetili svet, je prikazan z obilnimi fotografskimi dokumenti, ki kažejo ne samo vojno in industrijsko opremo njegove čudovite moderne organizacije, temveč tudi nespremenljivo tradicijo japonske duše, iz katere mlade generacije črpajo duhovne energije za udejevanje. Umetniški odsek razstave, ki je lepo urejen v obširnih dvoranah, ki sledijo fotografiskim dokumentom, služi za globlje poznavanje Japonske sploh, katero širše občinstvo malo pozna. Z zanimanjem se je vzvišeni Vladaar pomudil v umetniškem odseku, kjer so razstavljeni predmeti večinoma italijanska last. Akademiku Josipu Tucciju je uspelo ustanoviti majhen muzej iz izredno dragocinskih predmeti, ki so last zasebnikov, ustanov in njegove lastne zbirke. Japonska umetnost je bila tako dostojno zastopana s svojimi najbolj značilnimi deli. Ena izmed dvoran je posvečena bogatim kostumom japonskega gledališča. Profesor Morgani je razkazal vladarju kostume in maske japonskega klasičnega gledališča,

Špansko-portugalsko bratsko prijateljstvo

Lizbona, 20. dec. s. V rezidenčni ministrskega predsednika je bil razgovor, ki je trajal dve uri med španskim zunanjim ministrom Jordano in šesom portugalske vlade Salazarjem. Gosta so sprejeli z vojaškimi častmi, nakar je obiskal predsednika republike Carmono in se z njim prisrčno razgovarjal. General Carmona je priredil v vladni palači v čast ministru Jordano obed in sprejem, katerega so se udeležili zastopniki španskih in portugalskih oblasti ter člani diplomatskega zbora.

Madrid, 20. dec. s. Listi z velikim podumkom objavljajo poročila o obisku zunanjega ministra Jordana v Lizboni ter podčrtavajo živo zadovoljstvo zaradi legega sprejema španskega ministra na Portugalskem. Jordanova potovanja, pišejo listi, podurja lojalne vezi prijateljstva in istokrvnosti obeh narodov na polotoku, ki imata zaradi skupnega zemljepisnega in zgodovinskega položaja in istovetnih idealov enaka stremjenja in enake skrbi ter sta povezana v bratskem prijateljstvu zlasti v sedanjih okoliščinah, ko se preizkušajo prava prijateljstva. Obilo prostora posveča tisk tudi komentarjem portugalskih listov.

Attilio Tosi, rojen 1. 1906, vpisan v PNF od 10. aprila 1921, Skvadrist, podporočnik bersaljerov, prostovoljec, bojevnik, invalid v italijanski Vzhodni Afriki, doktor prava, Zvezni tajnik v Palermu.

Mobilizacija Stranke

Rim, 19. dec. s. »Gazzetta Ufficiale« objavlja odlok Duceja, po katerem je Fašistična stranka s svojimi podrejenimi organizacijami mobilizirana za civilno službo po zakonskih določbah z dne 21. maja 1940-XVIII glede discipline državljanov v vojnem času.

Otvoritve razstave so se udeležili japonski veleposlanik pri Kvirinalu, odpravnik poslov, vojaški atašeji in veleposlanik pri sv. stolici. Med navzočimi so bili tudi princ Kiczi, minister za Italijansko Afriko Teruzzi, veleposlanik Rocco kot zatopnik ministri, podpredsednik senata Guglielmi, inspektor Fabrizi kot zastopnik tajnika PNF, general Pizzi kot zastopnik podtajnika vojnega ministrstva. Navzoči so bili še odpravnik poslov Nemčije z vojaškimi atašeji, odpravnik poslov Španije, bolgarski, finski, mandžurski, rumunski in slovaški poslaniki. Svečanosti so se udeležili japonski novinarji ter celotna japonska zajednica v Rimu. Mnogi ljudje se je zbrala pred palačo in je priredila ob izhodu vladarja topla manifestacija udanosti. Razstava je odprta za javnost brezplačno.

Vladaar sprejel pisca politične in diplomatske zgodovine Italije

Rim, 20. dec. s. Nj. Vel. Kralj in Cesar je sprejel v zasebni avdienci komendantja odvetnika Ksaverija Civibrizija, pisca parlamentarne politične in diplomatske zgodovine Italije, ki je poklonil vzvišenemu vladarju šestih zvezek svojega dela. Nj. Vel. Kralj in Cesar je sprejel poklonitev in izrazil svoje zadovoljstvo spričo pomembnega dela, ki ga je pisec opravil.

Izjalovljen poskus dnevnega napada na Francijo

Berlin, 21. dec. s. Poizkus Angležev, da bi izvedli v prvih popoldanskih urah 20. decembra s skupinami štirimotornih bombnikov, katere so spremljale močne skupine lovcev, napade na razne kraje v srednji Franciji, se je izjalovil, kakor doznava DNB. Poizkus so onemogočili lovci in nemško protiletalsko topništvo, ki je takoj stopilo v akcijo. Nemški lovci so se vrgli na eskadre bombnikov in zrušili po zadnjih vesteh v hudih letalskih borbah 7 letal, med njimi nekaj močno oboroženih štirimotornikov. Verjetno je, da je sovražnik med to akcijo izgubil še nadaljnja letala.

Krvava bilanca angleškega terorja v Indiji

Bangkok, 19. dec. s. Od 8. avgusta do 8. decembra je bilo v Indiji ubitih ali ranjenih 2875 oseb, 13.200 pa aretiranih, kakor poroča radio Delhi. V isti dobi je bilo indijskemu prebivalstvu naložbeni kolektivni glob za znesek 13 milijonov in pol rupij, 83 krajevnih upravnih uradov pa je bilo ukinjenih zaradi nezanesljivosti. Indijski krogi v Bangkoku menijo, da so dejanske številke o ubitih, ranjenih in glebah še večje.

Eksc. Gamba je sprejel Zveznega tajnika z direktorijem in inspektorji okrožij

Ljubljana, 19. decembra. Tiskovni urad zveze Fasije objavljajo: Daj je novi poveljni XI. Armadnega zbora Eksc. Gamba sprejel Zveznega tajnika in direktorij, kakor tudi Podtajnika Fasije in okrožnih inspektorjev. Zvezni tajnik je Eksc. Gamba pozdravil v imenu Črnih srajc Ljubljanske pokrajine, ki se na tem operacijskem področju čutijo tesno povezani z borci v vojskih uniformah. V nadaljnjem je zagotavljal, da bodo Črne srajce sodelovale z vojsko ob vsaki priložnosti.

Eksc. Gamba je bil v Ljubljani na tajniški in ga naprosil, naj izroči njegove prisrčne pozdrave Fašistom Ljubljanske pokrajine. Pristavil je, da je podpora akcija za borce XI. Armadnega zbora najvišje v čisti pri vseh, kajti ona najbolje dokazuje, kakšne globoke vezi vežejo borce v črni srajci in sivozelene. Zagotavljal je h koncu še to, da bo vedno vedel ceniti sodelovanje, ki ga bo užival pri zvezi Fasije.

Večer mladinskih klavirskih skladb

L. M. Škerjanc, M. Sancinova, S. Hraščeva in M. Bizjakova izvajajo izbrane slovenske mladinske klavirske skladbe

Ljubljana, 21. decembra. V petek 18. decembra je bil v polno zasadeni mali Filharmonični dvorani zanimiv glasbeni večer, ki so na njem izvajali serijo izbranih, nedavno izšlih mladinskih klavirskih skladb. Prva prireditev te vrste pod okriljem vzorno delavne Glasbene Maticice je pritegnila glasbo ljubiteljske občinstvo, ki kaže predvsem zanimanje za mladinske skladbe. Vse izvajane skladbe so pokazale mnogo ljubečnosti, prisrčnosti in toplote, do katere najde mlada duša doživljen stik. Po večini so izšle konec septembra v priklupni, čedni izdaji ljubljanske Glasbene Maticice. Skladbe predstavljajo izredno posrečeno zasnovo v prid uspešnemu študiju naše glasbene mladine, ki se je v ljubljeno okrasila učenja ter izpopolnjevanja v poznavanju domačih mladinskih klavirskih skladb. Dragoceno gradivo priča o samoniklosti, izredno posrečeni gradnji mišnih skladb s strani naših neustrašnih skladateljev. Izvajanje skladb pa je pokazalo močne učinke, doživljeno neposrednost, s katero so odlični izvajalci podajali posamezne skladbe.

Najprej je L. M. Škerjanc z njemu lastno suvereno mirnostjo izvajal svojih deset mladinskih skladb za klavir. Njegove skladbe (Zimska, Pustna, Pomladna, Viharna, Nočna, Sončna, Poletna, Plesna, Jesenska in Božična) pronicajo z bistvenimi poudarki v smisel skladateljskega snovanja, ki je izraženo že v naslovih posameznih skladb. To velja tudi za Santlovih »Osem klavirskih skladb za mladino« (Pri topli peči, Setnja z dedom, Dimnikarje, Menuet, Pogreb mrtvega ptička, Mlad potnik, V mlinu, Veverica), ki jih je z vsemi svojimi znanimi odlikami interpretirala na klavirju Silva Hraščeva, ki je z njimi izvajala še Pavličičev »Božična« in »Pastirski« ter Mirkove »Romance II.« Etude in Bluette iz njegovega

Sportna nedelja

Livorno zopet prvi med najboljšimi
Včerajšnje XII. kolo italijanskega nogometnega prvenstva se je končalo z mnogimi nepričakovanimi izidi. Torino porazen v Bergamu

Ljubljana, 21. decembra. Po nedeljski spremembi v vodstvu tabele italijanskega nogometnega prvenstva divizije A, ko je Torino z enakim številom točk, a z boljimi kolikolenom zgodovito prevzel vodilno mesto dvakrat porazenem Livornu, so bili vsi poznavalci mnenja, da je Livorno že odigral svoje najslabše razdobje v tem tekmovalstvu in da bo simpatično moštvo moralo v ozadje. Vendar popolnega soglasja med strokovnjaki in bilo. Zlasti so mnogi opozarjali na razne možnosti, ki da jih nudi razporeditev tekem v prihodnjih kolid. Razporeditev da je taka, da ima Livorno izgleda, obdržati se še za nekaj časa vsaj na drugem mestu. Ničesar pa ni predvideval tega, kar se je včeraj res zgodilo: da bo Torino porazen, Livorno pa bo zmagoval zopet sam prevzel izredno častno vodilno mesto v diviziji A. Ne, tega ni nihče predvideval, čeprav so se nekateri izražali zelo oprezno. In vendar zgodilo se je, kakor se mnogo podobnega nepričakovane rado zgodi v vseh sportnih tekmovalstvih, posebno pa se nogometnih. Včerajšnje kolo pa po svojih izidih ni zanimivo samo zaradi tega. Skoro polovica rezultatov je — presenetljiva. Kar pogledimo na kratko.

V Genovi je Triestina pridružila svojim številnim remijem nov neodločen rezultat! Triestinci so celo dolgo časa vodili, kasneje pa so bili zadovoljni, da so zapustili Genovo vsaj s polovico izkupička. Liguria je proti koncu zelo pritiskala, ni pa zmogla presenetiti dobre obrambe Triestine. — Atalanta je porazila Torino! Na svojem igrišču, po ostri borbi in z enim, edinim zgoditkom vse tekme. V 2. minuti drugega polčasa je padla odločitev. Torinov napad je bil zelo neploden in nenapaden. — Venezia je v Rimu remizirala z Laziom! Benečanom se je prvič v sedanjem prvenstvu nasmejalo solnce nogometne sreče. Do 44. minute drugega polčasa je vodil Lazio z 1:0. Tedaj pa se je benečanski napad spustil v nevaren napad, ki je rešil in prinesel Veneziji vsaj eno točko. — Dve tekmi sta se končali z visoko, vendar pričakovanimi zmagama: Bologna je porazila Milano, Ambrosiana pa Fiorentino. Obe moštvi se že uvrščata med kandidate za najboljša mesta. — Vicenza je v Bariju igrala neodločeno! Vsekar uspeh, ki ga je malokdo pričakoval. Tekma sama je bila, kakor pravijo prva poročila, malo zanimiva. — Sedaj pa drugi glavni dogodek: Livorno je na svojem igrišču porazil lanskega prvaka Romo. Oba zgoditka sta padla v teku četrte ure v začetku drugega polčasa, ko je bil Livorno v znatni terenski premoči. — Končno Juventus-Genova! Tekma, ki so jo smatrali vsi za najzanimivejšo v XII. kolu. Niso se zmotili, saj se je v Torinu vodila velika, ogorčena borba za zmago, ki jo je Juventus z enim zgoditkom odločil v svojo korist in se zelo, zelo približal drugemu in morda tudi — prvemu mestu. Juventus izpručuje v tem tekmovalstvu izvrstno znanje in borbenost. Zaslužil bi, da pridruži svojim številnim slavim uspehom v preteklosti, novega v najbližnji bodočnosti.

Tekme divizije A so se včeraj končale takole:

Genova: Liguria-Triestina 1:1 (0:1), Bergamo: Atalanta-Torino 1:0 (1:0), Rim: Lazio-Venezija 1:1 (1:0), Bologna: Bologna-Milano 3:0 (2:0), Bari: Bari-Vicenza 0:0, Milano: Ambrosiana-Fiorentina 4:0 (3:0), Livorno: Livorno-Roma 2:0 (0:0), Torino: Juventus-Genova 3:2 (1:1). Stanje v tabeli: Livorno 18 točk, Torino 16, Juventus 15, Bologna in Ambrosiana 14, Genova in Lazio 13, Fiorentina, Milano in Atalanta 12, Roma in Bari 10, Liguria in Triestina 9, Venezia 7 in Vicenza 6 točk.

Spezia zopet sama v vodstvu

V diviziji B je glavni dogodek ponovna afirmacija Spezie. Seno na njen ponovni prevzem vodstva v tabeli pa ni bilo dejstvo, da je morala včeraj prepušiti eno točko na svojem igrišču Anconitani. Pro Patria zapušča Sieno neoporečno porazena. Se vedno pa se je obdržala na drugem mestu. Napoli je premagal Savono, Fanfulla Alessandria, oba kot gostujoči moštvi. Tekma v Padovi se je končala brez gola. Odgovorjena je bila tekma med Materom in Modeno, ki bi morala biti v Rimu. Rezultati so naslednji:

V Savoni: Savona-Napoli 0:1, v Cremoni: Cremonese-Pescara 2:1, v Vienu: Udinese-Pisa 1:0, v Sieni: Siena-Pro Patria 3:0, v Novari: Novara-Palermo 3:1, v Alessandri: Alessandria-Fanfulla 0:1, v Padovi: Padova-Brescia 0:0, v La Spezii: Spezia-Anconitana 1:1.

Stanje v tabeli: Spezia 18, Pro Patria 16, Anconitana 15, Pisa, Padova, Brescia in Napoli 14, Modena, Cremonese in Novara 12, Fanfulla 11, Alessandria in Udinese 10, Mater in Siena 9, Palermo in Pescara 8 in Savona 7 točk.

Radio Ljubljana

TOREK, 22. DECEMBRA 1942-XXI

7.30: Lahka glasba. 8.00: Napoved časa; poročila v italijanskem. 12.00: Plošče. 12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Operetna glasba. 13.00: Napoved časa; poročila v italijanskem. 13.15: Poročilo Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovenščini. 13.17: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Sijane. Simfonična glasba. 14.00: Poročila v italijanskem. 14.15: Plošče. 14.25: Koncert, vodi dirigent Morelli, sodeluje sopranistka Miriam Malacarne. 15.00: Poročila v italijanskem. 17.00: Napoved časa; poročila v italijanskem. 17.10: Pet minut gospoda X. 17.15: Plošče »La Voce del Padrone« — Columbia. 19.00: »Govorimo italijansko«. Poročila prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v italijanskem. 19.45: Karakteristični kvintet. 20.00: Napoved časa; poročila v italijanskem. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.45: Tipična glasba. 21.00: Orkester Cetra, vodi dirigent Sarizzi. 21.40: Koncert violončista Karla Kupla, priklavi L. M. Škerjanc. 22.05: Predavanje v slovenščini. 22.15: Koncert Adamičevega orkestra. 22.35: Znam valčki. 22.45: Poročila v italijanskem.

Predpisi za rabo in nošenje fotografskih aparatov

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, na podstavi člena 3 kr. ukaza z dne 3. maja 1941.XIX št. 291, na podstavi člena 65 vojaškega kazenskega zakonika in smatrajo za potrebno, da se uredita raba in nošenje fotografskih aparatov, odreja:

Čl. 1. Brez predhodne pooblastitve je prepovedano nositi s seboj ali rabiti fotografske aparate, vstevši take za kinematografsko smenjanje, zunaj lastnega stanovanja, prodajnih obratovnic ali fotografskih atelijev.

Pooblastitev izdaja za vso pokrajino Kr. kvestura in je lahko začasna ali trajna. Izdaja jo lahko začasno tudi okrajna načelstva in velja v takem primeru samo na ozemlju zadevnega okraja.

Čl. 2. Kdor se navzilec določbam prednjega člena zaloti pri fotografiranju ali ima kakor koli pri sebi fotografski aparat ali aparat za kinematografsko smenjanje, se takoj zapre in kaznuje, če ni dejanje huje kaznivno, z vojaško ječo do enega leta. Odredi se tudi zaplamba aparatov.

Za sojenje kršitev določb te naredbe je pristojno Vojaško vojno sodišče Višjega poveljstva oboroženih sil Slovenije, Dalmazija, oddelek v Ljubljani.

Čl. 3. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 9. decembra 1942-XXI.
Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino
Emilio Grazioli

Obisk Visokega komisarja na trgu

Ljubljana, 19. decembra. Včeraj zjutraj je Visoki komisar v spremstvu Kvestorja in vodje Urada za pregled cen obiskal živilski trg, kjer je pregledal dobavljanje in razdelitev blaga, kakor tudi njegove cene.

Ekscelencija Grazioli se je opetovano pomudil v razgovorih z dobavitelji in prodajalci in se podrobno zanimal za poslovanje na trgu.

Pozneje si je ogledal tudi pokrite tržnice, kjer so nastajale mesnice, kjer se je prav tako zanimal za razdelitev in kakovost mesa.

V nadaljnjem si je ogledel še nekatere mlekarne, kjer je prav tako povprašal glede dobav in razdelitve mleka s posebnim poudarkom za one kolonije, ki so namenjene bolnikom in otrokom.

Visoki komisar je bil povsod podoben trgovcem, kakor tudi od kupujočega občinstva sprejel s spoštljivo simpatijo.

Potnikov predsedstva Glasbene Maticice Visokemu komisarju

Ljubljana, 19. decembra. Visoki komisar je v vladni palači sprejel novega predsednika glasbenega društva Glasbene Maticice dr. Ivana Zirovnika, ki je bil v spremstvu komisarja prof. Budrovica in članov društvenega odbora.

Dr. Zirovnik je Ekscelencijo Graziolija pozdravil s kratkim nagovorom, v katerem mu je izrazil globoko zahvalo za številne dokazne naklonjenosti, ki je fašistična vlada pokazala nasproti društvu, in mu obljubil, da bo društvo tudi v bodoče opravljalo svoje delo sodelovanja in lojalne delavnosti.

Visoki komisar je sprejel izjavo dr. Zirovnika z zadovoljstvom na znanje in mu je vrnil pozdrave za društvo, nato pa se je zadržal z njim in prof. Budrovchem dalje časa v razgovoru o raznih vprašanjih, ki se tičejo prospeha Glasbene Maticice.

Zvezni tajnik na raportu pri fašistovskih ženah

Ljubljana, 18. decembra. Danes popoldne je imel Zvezni tajnik v Dopolavoru Ljubljanskega Fasija raport Fašističnim ženam, ki so bile tamkaj zbrane. Tovaršice, ki jim je pokrajinski zaupnik ženskih fašistov dr. De Vecchi izročil kazenske za dolgoletno delavnost v vrstah žensk h organizacij, je Zvezni tajnik izrekel besede globoko priznanja in zahvale, predvsem za neutrudljivo delo, s katerim italijanske žene v Ljubljani nudijo svojo pomoč borcev in pomoči potrebnim družinam.

Menjava straže v Ribnici v navzočnosti Zveznega podtajnika

Ljubljana, 18. decembra. Tiskovni urad Zveze Fasije objavlja: V navzočnosti Zveznega podtajnika je bila včeraj zjutraj v Ribnici opravljena svečanost izmenjave straže v tamkajšnjem Fasistu in sicer med tovaršem Budo, ki odhaja na novo mesto, in novim Tajnikom Fasija Asnaghiem.

Pri tej priliki je Zveznega podtajnika sprejel poveljnik general Montagni in je obiskal tudi sedeže Fasija, GILL-a in občine.

Darovi za borce in potrebne redbine

Neki vojak je poslal uradu bojevnikov Zveze Fasije znesek 100 lir kot podporo svojim tovaršem v vojni.

Neka slovenska tveška je poslala Zvezi Fasije znesek 500 lir, ki ga je Zvezni tajnik namenil podpore potrebnim družinam v Ljubljani.

Najvišje cene za božična drevesa

Vis. Komisariat za Ljubljansko pokrajino, na podstavi VII. št. 2. 5962/1 določil naslednje tržne cene za prodajo božičnih dreves v Ljubljani:

Za smrekova drevesca po velikosti od 8 do 40 L, za jelova drevesca pa po velikosti od 10 do 50 L za drevesce.

Navedene cene so veljavne vključno do 24. decembra t. l.

Dodatne živilske nakaznice za težke delavce

Delodajalce in podjetja, ki zaposlujejo delavce pri težkem delu in so jih po predpisih naznanili, vabi mestni preskrbovalni urad, naj čim prej pridejo po dodatne živilske nakaznice v veliko dvorano Mestnega doma.

Seja odseka poljedelskih delavcev pri Pokrajinski zvezi kmetovalcev

Prole dni se je sestel izvršni odbor odseka poljedelskih delavcev Pokrajinske zveze kmetovalcev v Ljubljani. Seji so prisostvovali člani odbora. Izvoljen je bil nov predsednik odseka. Seje se je udeležil strokovnjak fašistične zveze Dal Pra, ki je dal navodila za sindikalno delo, ki ga je treba izvršiti. Razen tega je izvršni odbor odseka sprejel razne sklepe, ki so važni in pomembni za delo mod delavci te stroke, ter je začrtal tudi smerice za kolektivni red v odnosih dela za delojemalce poljedelske in šumarske stroke.

Podaljšanje veljavnosti vojaških nakazil za hrano

Prehranjevalni zavod Visokega Komisarijata je razposlal potom občinskih preskrbovalnih uradov razdeljevalcem racionalnih živil (gostinskimi obratom, pekarni in trgovcem) z okoliščino št. 28-III z dne 4. t. m. navodila glede novih posebnih nakazil za vojaške na potovanju ali v službi izven sedeža svoje enice.

Rok veljavnosti starih nakazil, ki je v zgoraj imenovani okoliščini določen do 30. XI. t. l., je po višjem nalogu podaljšano do 31. XII. t. l., kar naj upoštevajo vsi razdeljevalci.

Iz Hrvatske

Nemška odlikovanja. Nemški poslanik v Zagrebu Siegfried Kasehe je priredil ob izročitvi odlikovanj hrvatskim železničarjem in bolniškim služnicam recepcijo, ki so ji prisostvovali med drugimi zunanji minister dr. Lorković, nemški general v Zagrebu Gleise von Horstmann ter drugi nemški in hrvatski dostojanstveniki. V nagovoru je nemški poslanik naglašal vzorno delo hrvatskih železničarjev, ki izpolnjujejo svoje dolžnosti tudi v najtežjih razmerah. Potem je pa izročil odlikovanja 14 železničarjem med njimi državnemu tajniku Markoviču, generalnemu ravnatelju hrvatskih državnih železnic Ivanu Copu, ravnatelju zagrebske direktorije Salihu Muftiću. Hitlerjevo sliko je izročil mnogim strojevodjem, kolajne pa bolniškim služnicam. Državni tajnik Marković se je zahvalil poslaniku v imenu odlikovanih železničarjev naglašajoč, da bodo slednji tudi v bodoče vestno izpolnjevali svoje dolžnosti.

Dnevi počitka. V smislu ministrske naredbe o enem dnevu počitka v tednu je zagrebska mestna uprava določila vrstni red dnevov počitka. Te dolžnosti so oprešeni ljudske šole, penzioni, kolodvorske restavracije, gostilne v neposredni zvezi s hotelskimi obrati, kavarne, bari, meščanske kleti in znana izletniška gostišča. Ob dnevih počitka je dostop v prostore do dotičnih gostišč prepovedan tudi obratnemu osebju. Prepovedana je tudi oddaja jestevin in pijače čez ulico.

Novo šolsko poslopje. Dosedanji prostori kmetijske srednje šole v Križevcih so bili pretesni in zato je glavno ravnanstvo za kmetijstvo sklenilo zgraditi v Križevcih novo šolsko poslopje. Načrte zanj že pripravljajo.

Z Gorenjskega

Nova kinodvorana v Kranju. V Kranju je okolišnji vodja Kuss oni dan otvoril novo kinodvorano. Novi kin ima najmodernejšo aparaturo in vse predpisane varnostne naprave. V dvorani je 200 sedežev več kakor je bilo v prejšnji. Novo poslopje je bilo v Kranju kulturna potreba. Po svečani otvoritvi so prikazovali glasbeni film »Dunajski krič«.

Silvalni tečaj. V Kranju je bil prirejen 10 dni trajajoči silvalni tečaj v okviru materinske službe. Žene in dekleta so rade obiskovale tečaj, ki je prinesel mnogo dragocenih pobud.

Božično petje. Iz 15 krajevnih skupin so se zbrale oni dan ob blizu in daleč žene karniškega okrožja, da se udeležijo skupnega božičnega petja, ki ga je prireja ženska organizacija v slavnostni dvorani stranknega doma. Kot gostje so prisostvovali okrožni vodja, zastopniki stranke ter raznih ženskih organizacij. Naslednjega dne se je vršilo v hini dvorani v Radovljici javno božično petje, katerega so se udeležile žene in dekleta iz 16 krajevnih skupin.

Kavarna v Bohinjski Srednji vasi. Pri sv. Janezu ob Boh. jezeru je uredil dosedanji upravitelj hotela »Zlatorog« Majdič v lepem poslopju moderno kavarno in restavracijo. Za novo leto bo kavarna že odprta.

Kmetje so zbirali. Pri Sv. Križu nad Jesenicami so se zbrali oni dan kmetje k sprejemu deželne svetnice dr. Hintereggerja, ki je prišel s kmetkega zborovanja v Ratečah. Zborovalci so se pogovarjali o vseh gospodarskih vprašanjih, prošnjah in priporočilih. Deželni svetnik dr. Hinteregger jim je v nagovoru pojasnil razne potoče zadeve kmetkega stanu in pohvalil je korojsko skupino, ki se je pri zadnjem zbiranju prostovoljnih prispevkov za zimsko pomoč zelo dobro izkazala.

Težka nesreča. Radovljiški zdravnik dr. Janez Šarec se je vračal z avtom s službenega potovanja, pa se mu je pripetila nesreča. Avto je precej poškodovan, zdravnika samega so morali pa odpeljati v bolnico na Golniku.

Redbinska kronika. V Cerkljah je bilo v novembru rojenih 8 otrok. Umrla sta Franc Podpesker in Andrej Pipan. V Zireh so se poročili v novembru Maks Kos s Trate z Ivanko Zakelj iz Sela, Anton Chiacomelli z Amalijo Mrak iz Zirov, Janez Veher iz Brekovec z Julijo Pichler iz Raven, Viljem Kavčič iz Zirov z Marijo Kavčič iz Jarče doline, Franc Pochner iz Zirov z Ivanko Jereb iz Nove vasi, Anton Bagatelj iz Nove vasi z Ano Primožič iz Zirov, Janez Starman z Rozalijo Gregorč ob Stare vasi, Pavel Pečeln s Terezijo Brenc, oba iz Brekovec, Viktor Zakelj z Amalijo Oblak ob Zirov, Pavel Milnar z Ivanko Kavčič, oba iz Zirovskega vrha, Ludvig Skubic iz Suhe Loke z Ljudmilo Bogataj iz Zirov, Janez Kavčič z Frančiško Kavčič z Zirovskega vrha, Franc Kervina iz Zirovskega vrha z Ivanko Milnar iz Račev, Janez Keržnik z Marjano Gladek iz Zirov, ter Franc Jereb z Ivaniko Jesenko iz Nove vasi. V Radovljici so se poročili Aleks Melč z Marijo Gabere iz Loma ter Justin Franc z Marijo Veršnik iz Putehofa. Umrla sta Peter Golja iz Putehofa in Marija Mihevc iz Loma. V Homcu-Radomljah je bilo v novembru rojenih 11 otrok, umrla sta pa Marija Me-

jač in Frančiška Volmaer. V Senčurju pri Kranju je umrl tajnik hranilnice Karel Bricej, ki je dolga leta upravljal tudi občinsko tehniko. Umrl je tudi sinček posestnika Frca Globočnika iz Vogelj.

Ureditve stavbnega gospodarstva. Set civilne uprave dr. Rainer je izdal uredbu o ureditvi stavbnega gospodarstva, kakor je urejeno v drugih pokrajinah Nemčije. Od slej bo veljal za Gorenjsko isti stavbni red kakor za ostalo Nemčijo.

Beleznica

Danes: Ponedeljek, 21. decembra: Tomaž

DANASJE PRIREDITVE
Kino Matica: Srčna pota
Kino Sloga: Matt
Kino Union: Nepozabljeni poljub
Kino Moste: Opereta in Arazona
Razstava Mušič-Sedej-Zonič v Jakopičevem paviljonu
Razstava Franca Pavlova v galeriji Obersnel

DEZURNE LEKARNE
Danes: Mr. Sušnik, Marjani trg 5, Mr. Deu-Klanjšček Dia, Cesta Arlele Rea 4, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Francka Golouhova umrla

Ljubljana, 21. decembra. Včeraj popoldne so se zbrali številni pogrebniki pred kapelico sv. Cirila in Metoda na Zalah, da sprejmejo na poslednji poti plemenito gospo in blago ženo Francko Golouhovo, življenjsko družico našega novinarskega tovariša Rudolfa Golouha. Vsi, ki so jo poznali, spoštovali in ljubili, so bili globoko pretreseni ob vesti, da je po hudi, dolgotrajni bolezni omahnila na življenjski poti: v globoki žalosti so stopili za rakvijo v številnem mrtvaškem spremvodu. Iz pokopališke kapelice se je razvil žalni sprevod do njenega poslednjega bivališča, kjer smo obstopili svežo gomilo ter poslednjič poslovili od nje, ki je bila vzor plemenite žene in vzgledne matere. Kakor da se hoče samo nebo potočiti, je deževje namočilo njen poslednji dom, ob katerem se bomo vedno zaustavili, kadar nas bo pot privedla k Sv. Križu. Razhajali smo se z bolečino v srcu in globoko sočustvijo z bridko preizkušeni svojci. Ob njenem svežem grobu so se delj časa zadržali številni znanci iz Maribora, številni novinarji in drugi spoštovalci nepozabne pokojnice iz vseh svetov.

Francka Golouhova je doživelja. Vse njeno življenje je bilo en sam neprekinjen dolgi utrip za ljubljene svoje, za svojega moža in svoje otroke. Bila je zelo načitana, umetniško čuteča žena, ki pa je bistro in modro motrila življenje okoli sebe. Življenjske preizkušnje je premagovala z mirnim dostojanstvom, z vzgledno poštenostjo. Ko smo se včeraj poslovljali od nje, nam je bila v mislih samo ena želja, da bi bilo nad njeno ljubljeno deco uresničeno, kar je do poslednjega diha nosila v svoji plemeniti materinski duši, v svojem žarkem srcu.

Podoba Francke Golouhove, te skromne, a zato tem bolj plemenite in tem bolj dobronarčne žene, bo živelja trajno in v svetlih potezah v našem spominu. Tovaršu Rudolfu Golouhu, ki mu je bila pokojnica vzorna življenjska družica, ter otrokom izrekamo ob težkem udarcu, ki jih je doletel z njeno smrtjo, naše najgloblje sožalje!

Iz Spodnje Štajerske

Iz vlaka je padel. V sredo teden zvečer je padel 55letni sprevodnik Ludvik Reinsner iz Graza v bližini Lajtersperskega predora pri Mariboru iz osebnega vlaka. Našli so ga onesvečenega in ga prepeljali z rešilnim avtom v mariborsko bolnišnico, kjer so zdravniki ugotovili, da ima težke notranje poškodbe.

Prevoz smuči smučarjem prepovedan. Državno prometno ministrstvo je v sporazumu s pristojnimi oblastmi prepovedalo vsako prevažanje smučil z vlaki, avtobusi, tovornimi avtomobili in parniki. Prepoved se nanaša tudi na prevažanje smučil z žičnimi železnikami. Izvzeti so samo pripadniki vojske.

Imenovanje v orožništvu. Državni namestnik je imenoval za okrajne orožniške poročnike orožniške stražojestre Sebastijana Gaggia v Slovenjgradcu, Viktorja Kettnerja v Slov. Bistrici, Maksimilijana Kotza v Mozirju, Franca Krobata v Marenbergu, Karla Moserja v Ljutomeru, Leopolda Schwindhackla v Brežicah in Villibalda Winterja v Ormožu.

Iz redbinske kronike. V Putju so se poročili Jože Vidovič iz Orehovice z Ljudmilo Mauko iz Zalca, Stefan Kmetec iz Maribora z Marijo Mihelac iz Putja, in Johann Schermerl z Dunaja z Marijo Zupančič iz Putja. — Umrla so pa: Ljudmila Saler iz Spuhle, Marija Cizerl iz Spod. Brežic, Terezija Kostanjevec iz Podvinca, Anton Prelog iz Zgor. Brežic, Marija Pavlovič iz Ragonice in Terezija Dorič iz Sesterš pri Majšperku. Iz Makol poročajo, da so umrli Karel Orešič iz Jelovec, Simon Cebular iz Stattenberga, Karel Zirec iz Dežne, Marija Juršič iz Makol in Franc Mesarič iz Loznice. V Št. Juriju sta umrli Anton Čokel iz Kamna in Marija Kompolšek roj. Laubič iz Podgrada. Na Pragerskem sta se poročila Jakob Potočnik in Neža Gmajner, umrla je pa Eduard Mikuš. V Laškem so se poročili Viktor Resar iz Slanc z Emo Narat iz Petrovč ter Walter Fischer z Marijo Eisemann iz Laškega. Umrla sta pa Marija Sivka in Terezija Spreitzer. V Dobrni je umrl Rudolf Dobovičnik. V Luki sta umrli Henrik Kotnik in Marija Obreza roj. Šeme.

50 let lokalne železnice Poljane-Konjice. V soboto 19. t. m. je minilo 50 let, odkar so začeli voziti vlaki po okolišnih lokalni železnici Poljane-Konjice. Otvoritev nove železniške proge je bila zelo svečana. Ta ozkotirna železnica je dolga 15 km in z njo je dobil prijazni trg Konjice zvezo s takratno južno železnico Dunaj — Graz — Maribor — Ljubljana — Trieste.

Novi grobovi. V Mariboru so umrli: trgovski namestnik Nikolaj Urbas, star 23 let, železniški upokojenec in hišni posestnik Jože Schreiner, star 61 let in brivec Marija Vidovič, star 64 let. V Vajlesu pri Laporjah je umrl starosta gasilcev in vodja celice Franc Leskovar. V Studenčih pri Mariboru je pa umrl Rudolf Vračko, star 48 let.

Izpred okrožnega sodišča

Prijavil se je kot begunec in štiri mesece prejemal od Rdečega križa podporo v hrani in denarju — Zagovarjati se je moral tudi zaradi drugih prevrat

Ljubljana, 21. decembra. Ob četrtkih so običajno razprave sodnika pcedinca. Ta četrtak pa je bila na sporedu najprej razprava, ki so bili zanj potrebni trije sodniki. Predsedoval je malemu kazenskemu senatu so Ivan Brelih, kot v tanga pa sta sodelovala dr. Julij Felaher in dr. Rant. Obtožnica je zastopal državni tožilec Branko Goslar.

Na zatočnik klop je sedel mož, ki sicer doslej v življenju ni imel mnogo opravka s kriminalom, vendar pa ima za seboj zelo žalostno življenje. Rodil se je pred 47 leti v Smarju pri Jelšah. Dvoletni je tri razrede gimnazije in bil svojočasno zasebni uradnik. V bojni na Koroskem je postal 100% invalid. Desno nogo ima amputirano, levo pa ranjeno. Nekaj časa je prejemal okoli 550 din invalidnine, ki so mu jo pa zaradi pljančevanja in zapravljivanja vzele. Od žene je ločen.

Državni tožilec ga je obtožil, da je zagrešil več črtno izvršenih prevrat. Obtoženec se je čutil le delno krivega. V prvem primeru mu je lastnica neke mlekarne dala 2000 din posojila, ker ji je zadrževal, da jih potrebuje za trgovanje. Obljubil ji je, da ji bo povrnil posojilo v denarju, čim bo prejel značajne zaostanke na invalidnini. Ko pa je denar prišel, se sploh ni zmenil zanj. Oškodovanka zaslišana kot priča je povedala, da je zelo vdan pljači in da se je tudi njegova žena večkrat pritoževala, da ji ne da niti dinarja.

V drugem primeru je oškodoval neko drugo lastnico mlekarne za 3000 din. Pregovoril jo je, da mu je zaupala v prodajo razne mlekarne izdelke. Obtoženec je nekaj časa redno plačeval vse, kar mu je izročila. Nato se je pa naenkrat premislil in ni ga bilo več blizu. Zadržanje dajanje ni plačal. Ko ga je nekoč terjala, ji je rekel, da ji tudi ne bo plačal, ker mu je toliko dolžna za razne usluge. Lastnica mlekarne, ki je dobrosrčna ženska, se je s tako širokogrudno utemeljitvijo zadovoljila. Pred sodniki je poudarila, da mu ni bila prav nič dolžna, ker mu je za razna mašina opravila, ki jih je opravil, dala hrano in cigarete. Vendar mu je dolg odpustila in ni terjala nobene odškodnine.

Tretje kaznivno dejanje, ki ga je obtoženec zagrešil, je bila prevrata na račun Rdečega križa. Prijavil se je pri njem kot begunec, potem ko sta mu dva njegova prijatelja podpisala zadevno prošnjo, in prosil za podporo. Od maja do oktobra je dobival hrano in v denarju vsoto potrebo za vsakdanji kos kruha. Vsa dan je Rdeči križ žrtvoval zanj po 5 lir. Ko so pa ugotovili, da jih je prevaril so mu seveda podporo takoj ustavili in ga prijaviteli zaradi sleparstva. Obtoženec je sodnikom skušal dokazati, da je bil res begunec, 14 dni pred

prevratom je šel v Celje k svoji teti. Dan pred zasedbo mesta po nemški vojski pa se je zopet umaknil v Ljubljano, kjer se pred svojim odhodom niti ni odjavil. Njegovi dokazi so bili premalo prepričljivi, da bi jim mogli sodniki verjeti.

Obtoženec je končno zagrešil še četrto prevrato. Nek trgovec mu je zaupal v prodajo 9 kosov blaga. Blago je prodal, denar pa zapravil. Ko ga je trgovec težil zaradi prevare, sta se na prvi razpravi poravnala. Obtoženec je obljubil oškodovanemu trgovcu, da mu bo plačal zahtevano odškodnino. Ni pa bil moč beseda. Sedaj mu pa trgovec ni mogel več do živega, ker ni mogel več predlagati nadaljevanja kazenskega postopanja. Zato ta kazni ni bila predmet razpravljanja na četrtkovni razpravi.

Sodniki so spoznali obtoženca za krivega obrtnega izvrševanja prevrat po obtožnici. Obsojili so ga na 5 mesecev stregega zapora in 1 leto izgube častnih pravic. Po čl. 2 Kr. amnestijskega dekreta mu je bila kazneni odpustena pogojno za dobo 5 let.

Izkazalo se je, da je obtoženec govoril resnico

Nedavno smo poročali o razpravi proti nekemu delavcu, ki je prišel na zatočno klop, ker ga je oškodovanka prijavila, da ji je poveril zaupani mu paket blaga skupno s 500 lirami. Blago in denar mu je izročila, da bi ju ponesel njeni materi, ki živi v neki vasi v bližini Velikih Lašč. Obtoženec se je na prvi razpravi izgovarjal, da je paket odvrnil, ker so ga na poti na Dolenjsko skušali prijeti neke moški, pa jim je zbežal. Oškodovanka ga je prijavila, ker je bila mnenja, da je to le prazen izgovor.

Na razpravi je obtoženec vztrajal pri svojem zagovoru, obenem pa je tudi povedal, da se je s tožilčico že poravnal. Čudil se je, zakaj ga je kljub poravnavi ovadila, posebno, ker ji je plačal odškodnino samo zato, da bi imel mir in ker se mu je ženska smilila. Sodnik na njegovih izjav ni mogel prekontrolovati, ker se oškodovanka ni odzvala povabilu na razpravo. Zato je prekinil razpravo in ponovno poklical oba predse pretekli četrtak.

Tokrat sta prišla skupno. Oškodovanka je potrdila obtoženčeve izpovedi in je izjavila, da je zadovoljna z odškodnino, ki ji jo je dal obtoženec. Sodnik ji prvi hip niti ni hotel verjeti, ker je izgledalo, kakor da je govorila pod obtoženčevim vplivom. Ker pa je le vztrajala na tem, da je zadovoljna s sklenjenim poravnano in da ne zahteva, da bi bil obtoženec kaznovan, ju je oba odsvolil. Državni tožilec je obtožnico umaknil, obtoženec pa je rešen bojazni, da bi izgubil svojo novo službo.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih v kinu Matič in Unionu: ob 1/2 16. in 1/2 18. uri; v Slogi neprekinjeno od 14. ure dalje. Ob nedeljah in praznikih v kinu Union ob 10.30, v kinu Matič in Slogi ob 10., v vseh treh ob 1/2 14., 1/2 16. in 1/2 18. uri

KINO SLOGA — TELEFON 27-30

Največji Giglijev film, film pretresljive vsebine in krasnega petja je

Mati

Emma Gramatica, Beniamino Gigli

KINO UNION — TELEFON 22-21

Bogato dekletišče svojege neznane izvoljenca!

Nepozabljeni poljub

V glavnih vlogah: Valentina Cortese, Carlo Campanini, Otello Toso

KINO MATICA — TELEFON 22-41

Očarljiva Clara Calamat v pretresljivi ljubavni drami. Razkošje, ples!

Srečna pota

Odlični soigralci: Sandro Ruffini, Miria di San Servolo, Adr. Rimoldi

—lj Nocojšnji IV. sinfonični koncert pod vodstvom dirigenta Karla Rupla in s sodelovanjem violinistke Francke Ornik-Rojčeve, bo imel naslednji spored: 1. Corelli: Sarabanda, Giga in Bandineria za godalni orkester; 2. Oster: Religioso za godalni orkester; 3. Bach: Koncert v a-molu za violin solo in godalni orkester. Violin-solo bo igrala ga. Francka Ornik-Rojčeva; 4. Beethoven: Sedma sinfonia v A-duru. Koncert bo v eliki unionjski dvorani. Začetek točno ob 18. uri, na kar še prav posebno opozarjamo polnim naslovom občinstvo. Prihodnji V. sinfonični koncert bo 11. januarja, dirigiral bo zopet dirigent Drago Šijanec.

—lj Na prvi produkciji šole Glasbene Matice, ki bo v torek, dne 22. t. m. točno ob pol 6. uri v mali filharmonični dvorani, bodo nastopili naslednji gojenci: iz klavirskega oddelka: Lenarčič Alenka, Brence Hilda, Glazar Sonja, Korenini Janez, Jamnik Olga, Vadal Metka, Lajovic Janez, Lukec Zdenka, Vokal Lela, Vesel Majda, Srebot Jeni, Markič Uroš, Gamze Rosanda, Lajovic Aleksander, Samec Janja, Zdravč Darinka, Jeras Eva, Lehparmer Sonja in Bartol Majda. Iz violinjskega oddelka: Lukša Dušan, Butara Demetrij, Grafenauer Svetoslav, Ostanek Meta, Tercejl Matija in Vavovec Rajko. Iz oddelka za čelo pa Kržan Miklavž. Druga javna produkcija bo takoj nato v sredo, dne 23. t. m. ob tričetrt na 6. uri v veliki filharmonični dvorani. Nastopili bodo gojenci klavirske in sopevskega oddelka ter šolski orkester in mladinski zbor. Podrobni spored javimo. Opozarjamo pa, da je prva produkcija v mai, druga pa v veliki filharmonični dvorani.

IGRACE DARILA

"ciciban"

ZA BOŽIČ VABI

ENGELMAN

LJUBLJANA, TAVCARJEVA 3

—lj Popravljamo. V soboto se nam je pripetila v poročilu o življenjskem prazniku g. Josipa Reicha neljubla pomota. Slavjenec ni lastnik parnega barvarstva in kemije čistilnice v Ljubljani, temveč njegov starejši brat.

—lj Za božične praznike bomo točili iz vrstna sortirana vina bela, ručca in črna tudi čez ulico. Se priporoča gostilna Lovšin, Gradišče št. 13.

—lj Dovoljenje za uvoz blaga. Tvrdke, ki so vložile prošnjo za uvoz odnosno izvoz, se pozivajo, da v pisarni Pokrajinskega sveta korporacij, soba št. 25/II, prevzamejo med uradnimi urami od 1/2 9—13 in od 15 do 1/2 18 uvozna oziroma izvozna dovoljenja.

Iz pokrajine Gorizia

—Z zvonika je padel. 26letni Mušič iz Idrije je v soboto šel v zvonik cerkve v Idriji. Pogledal je skozi lino, pri tem pa se je predalec nagnil iz odprtine. Prijela ga je vrtočlatica in padel je 20 m globoko. Prepeljali so ga v vsej naglici v bolnišnico v Gorizii. Njegovo stanje, ki se je zdelo brezupno, se je kasneje zboljšalo in je že izven nevarnosti.

—Nova kmetijska šola v Canale d'Isonzo. Pretekli ponedeljek so bili predani svojemu namenu prostori nove kmetijske šole v Isontini. Otvoritvi so prisostvovali zastopniki šolskih in političnih oblasti.

—Ne v Gradiscu, pač pa v Gradini. Poročali smo o uspehi slikarskih delih, ki jih je dokončal triestski slikar Spacal v cerkvi v Gradiscu. Tako je bilo napisano v viru, iz katerega smo črpali obvestilo. Sedaj čitamo prav tam popravek, po katerem ne gre za Gradisco, temveč za Gradino. Tiskarski škrtar se je zlobno poigrjal in napravil iz Gradine Gradisco.

—Žrtve kolearskih nesreč. 21letni Albin Bremec iz Bacie di Piedimelze je v nedeljo postal žrtev kolearske nesreče. Zlomil si je levo nogo. Zdravi se v gorizijski bolnišnici. —Manjšje poškodbe sta pri padcu s kolea odnesli 14letna Livia Visintini, stanujoča v ulici Rabatta v Gorizii in 13letna Rosa Maranno iz ulice del Prato.

—Zborovanje učiteljev. V Merni je zborovalo učiteljsko gorizijske pokrajine. Zboru je predsedoval šolski nadzornik dr. Remigio Ballari. Na zborovanju je bilo prečitanih več strokovnih predavanj.

—Sprememba voznega reda na avtobusnih progah. S ponedeljkom so stopile na avtobusnih progah Gorizia—Vipacco in Aidussina—Idria v veljavo nekatere spremembe voznega reda. Odhod iz Gorizie na progi Aidussina—Vipacco je po novem ob 16. uri. Nespremenjena ostaneta odhoda ob 7. in 12.15. Prav tako bo avtobus še vedno odhajal iz Vipacca ob 7.30, iz Aidussine ob 13.15 in iz Postumie ob 16.20. Odhoda avtobusa iz Aidussine v Idrio ostaneta: ob 8. in 15.15. Iz Idrie bo odhajal avtobus ob 6. in 15.30.

—Sama je izsledila tatu svojega koleasa. 17letna Marija Gomišek iz Piedimonte del Calvario se je mudila s kolešom v Gorizii. Ko je za nekaj trenutkov pustila ko-

Spoštovanim čitateljem in oglaševalcem!

Stara, lepa navada, da lastniki naših trdk izrekajo v »Slovenskem narodu« svojim odjemalcem božične in novoletne čestitke, je tudi letos v častni meri ohranjena. Zaradi omejenega obsega pa ne moremo hkrati objaviti vseh čestitk, niti nam ni možno, da bi v novoletni številki objavili tudi male oglase. Zato smo se iz tehničnih razlogov odločili za naslednji razpored:

Božične čestitke bodo izšle v »Slovenskem narodu« dne 24. decembra, novoletne čestitke pa se bodo zvrstile od božičnih praznikov pa do sv. Treh kraljev, če bo potrebno.

Priporočamo se uglednim tiskarjem tudi za nadaljnjo naklonjenost, spoštovane naročnike in čitatelje pa prosimo, naj upoštevajo naše upravičene razloge.

605 a-N UPRAVA »SLOVENSKEGA NARODA«

GLEDALIŠČE

DRAMA

Ponedeljek, 21. decembra: Zaprtlo.
Torek, 22. decembra: ob 16.30: Oče. Red.
Torek
Sreda, 23. decembra: ob 16.30: Primer dr.
Hirna. Red Sreda
Četrtek, 24. decembra: zaprtlo
Petek, 25. decembra, ob 16. uri: Oče naš.
Izven.
Sobota, 26. decembra, ob 14. uri: Peter.
čkovne poslednje sanje. Izven. Zni-
žane cene od 10 Lir navzdol. — Ob
17. uri: Ples v Trnovem. Izven.

OPERA

Ponedeljek, 21. decembra: Zaprtlo.
Torek, 22. decembra: ob 16.: La Boheme.
Red Premierski
Sreda, 23. decembra: Slepa miš. Izven. Ce-
ne od 24 lir navzdol

Današnji sinfonični koncert je preložen na ponedeljek 28. t. m.

Avg. Strindberg: Oče je ali pa ni

Pavel Kovič in Nada Gabrijelečič v glavnih vlogah

Ljubljana, 20. decembra.

Mater certar, pater semper incertus — mater vemo, očeta pa nikoli — smo slišali že v nižji latinski. Švedski pesnik in dramatik Avgust Strindberg je imel tako hud pogled na življenje, da so se mu vsake snovi prijeti uroki. Kakor bi gledal neprestano skozi črne naočnike in kakor bi metal barvaste svilene trakove v ostro jedki lug. Tragične strasti, z katerih srše za normalnega poeta božanske iskre, so bili za Strindberga zadušljivi močvirni plini. Velikanski duh, a nesrečni, pesimist iz načel, ki je dvomil nad vsem in se rogaj vsemu. Demončen zanikovalce. Zlasti ženske vrednosti, ljubezni, zakonske sreče. Ženska mu je kot mati, žena, sestra, ljubica, otrok ali služkinja vedno in povsod moževa uničevalka, moralna, umetniška in fizična morila, in borba med spoloma je strašna in večna.

Iz lastnih izkušenj in zakonih s tremi ženami se mu je utrdilo tako prepričanje in ostalo neomajno. Razen Rousseaua ni pisal nihče tako subjektivno in celo Wedekind je v primeri z njim malenkosten, a patološki Weininger v zvezi vsi mržnji in zaničevanju je končno le upal, da se nizkotna, podla, pobalinska, vselej nezvesta, trajno neusmiljena, zgolj spolnosti vsa vdana ženska dvigne. Strindberg ni upal tega nikoli.

V tragikomediji »Oče« se je lotil tajnosti očelovstva, dokazuje na primeru ritmojstra in znanstvenika resnično latinskega pregovora in dekadentne dobe klasičnih Rimljanov.

Edina sreča je ritmojstru polodrasla hčerka Berta, ki visi na očetu z najnežnejšo otroško ljubeznijo. Med možem in ženo pa traja že dolgo neznanost napetost. Zdi se, da je Lavra slaba, zapravljiva gospodinja; ritmojster naenkrat odredi, da mu mora predlagati obračune. Vrhu tega hoče oče, naj gre hči v mestno šolo in na boljšo odgojo kakor jo dobi doma ob materi. Ritmojster pa je tudi tako pogrezen v svojo vojaško službo izven doma, pa v svoje znanstvene preiskave s spektroskopom doma, da je zakonska skupnost menda docela ukinjena.

Ti trije razlogi zadostajo Lavri, da uniči moža: brez razumevanja je za njegovo znanstveno delo, brez smisla za čast, ki si jo pridobiva mož z odkritji, mu onemogoča dopisovanja in naročila pri založništvih knjig, zdaj pa se mu še postavi po robu zaradi odhoda Berte v mesto. Ker mož vztraja, mu Lavra zaluči v brk, da je gotovo le ona Bertina mati, on pa je le morda oče ali pa ne. Ritmojstru se zbudi strašni sum, da nad vse ljubljena Berta ni njegov otrok, zlasti še, ker je tudi njegov vojaški sluga Njoid, nezakonski oče deteta neke služkinje, prostodušno izrekel naziranje, da pač možki nikoli ne ve, ali je res oče, kajti mater vemo očeta pa ne.

In tedaj se prične Strindbergova izpoved v novi varijanti: ritmojster pove, da ga je sovražila že mati, da ga je pregnala sestra, da ga je okužila prva ljubica za dolg deset let in da ga je zdaj izdala še žena. Zaupa le še v Berto in v staro, dobro svojo dojiljo. Toda izdasta ga tudi te dve, pusti ga na cedilu prijatelj svak, pastor in ne pomaga mu tepčasti domači zdravnik, ki ga Lavra slepari in se igra z njim kot z lutko. Živčno razkrojeni ritmojster končno omahne v naslanjaj. V tem stanju mu stara dojilja med uspavajočim pripovedovanjem dogodišč in otroške dobe natakne prišilni jopič. Zdaj ga lahko odvede v bližnjo. Toda razburjenja zadene prej srčna kap, saj mu je žena Lavra uničila čast, srčni mir, dušo in telo. Vse nasveteje so mu vzele ženske, in možu je smrt odreštev iz največje sramote in groznih muk.

Četrtek, 24. decembra: zaprtlo
Petek, 25. decembra: ob 16.: Traviata. Iz-
ne od 20 lir navzdol.
Opera pripravlja Puccinijevo opero
»Sestra Angelica« v režiji Roberta Pri-
možiča in Beethovnova 7. sinfonijo v ko-
reografiji Maksa Kurbosa pod glasbenim
vodstvom dirigenta Antona Neffata. Pre-
miera bo 30. decembra.

Pravkar je izšel tretji roman DK:
Trygve Gulbrandsen:

In večno šume gozdovi

Dobite ga v vseh knjigarnah ter v upravi
»Jutra« in »Slovenskega naroda«. Knjiga
ima 278 strani ter velja broširana 10 lir,
v platno vezana pa 25 lir.

Pohitite z nakupom, ker je naklada roma-
nov DK omejena in je zato prvi roman (M.
Pucove »Tihna voda«) že razprodan, drugi
roman (Knittlov »El hakim«) pa je na
razpolago le še broširan.

STRUPEN JEZIK

— Ne vem, kaj bo s tem falotom, če mi
pride v rce. Pomisli, po mestu širi o metu
lažne vesti.
— Bodi srečen, da ne širi resničnih

»Očeta« smo gledali že z Ign. Borštnikom
in Mij Skrbinskom v naslovni vlogi. Zdaj
v skrbni režiji Jož. Koviča ga igra Pavel
Kovič naravno, preprosto, brez pretava-
nja, v precejšnji razliki s prednikoma
skoro preveč umirjeno. Prehod v drugem
delu II. dej. se običajno prerazkazuje, pokazal
pa se je vnovič odličnega igralca psiholo-
ško poglobljene umetnosti. Izvrstna doj-
lja je bila v igri in se zlasti v krasni go-
vorici Kraljeva, prav dobra, pristno iskrena
Berta je naša nadarjena Simčičeva. Prijetno
realističen je malo inteligentni
zdravnik Kosčev in »dokaj pasivni« pa-
stor Gorinškov, ki ni vedno dovolj
razumljiv. Prav ustrezljiv je Potokar kot
sluga Njoid.

Glavno žensko vlogo brezsrčne Lavre je
imela Gabrijelečičeva, ki je z njo dokazala
svojo popolno usposobljenost za velike psi-
hološke naloge. Bila je naravna v govorici,
ljubezniva v svoji lokavosti, pristna in
svoji zahrbtnosti in strašna v uveljavlja-
nju svoje brutalne, zločinske volje, s ka-
tero zlomi nežnejšega, plemenitega svoje-
ga moža. Svojo lažnivost in hinavščino je
podajala učinkovito, da je zbujala v ob-
činstvu odmev. Zdeli bi si se je v zaključ-
nih prizorih več skladne soigre.

V splošnem sem imel zlasti v prvih dveh
dejanjih vtisk nekega — sivine ali medlo-
sti. Morda prihajajo novosti vendar pre-
naglo na oder. Sicer pa sta si sledili dve
rodniški žalostni sličenja patološkega
značaja in prav blizu se ištenovi proble-
matiki. Zelim si več sonca. Fr. G.

Iz pokrajine Trieste

—Zvezni tajnik je obiskal vojske na
Carsu. Triestski Zvezni tajnik Spangaro
je v soboto obiskal vse vojaške posadeke
na zgornjem Carsu. Seboj je ponesel lična
božična darila Stranke, ki so zelo razve-
selila vojske.

—Smrtina nesreča pri delu. V tovarni
Ilva je preskočila močna električna iskra
v dva delavca, ki sta se neprevidna pre-
več približala električni napeljavi. Obata
se onesvestila. 27letni Pietro Berni je čez
nekaj minut umrl, medtem ko si je 44letni
Giovanni Morgan v bolnišnici opomogel.
Vendar še ni popolnoma izven nevarnosti.

—Občinsko kopališče znova odprto. Z
današnjim dnem znova posluje občinsko
kopališče v ulici Veronese. Odprto je vsak
delavnik, ob nedeljah in praznikih pa od
7. do 13. ure.

—Velika razstava starih slik. V galeriji
na Corsu pripravljajo veliko umetniško
razstavo, ki jo triestski ljubitelji lepe umet-
nosti že dalj časa pričakujejo z zani-
majem. Razstavljena bodo dela slikarjev, ki
so živeli že pred stoletji (od XIV. do XVIII.
stoletja). Razstavljeno bo skupno 140 del.
Castnemu razstavnemu odboru predsedu-
je namestnik predsednika Italijanske aka-
demije Alberto de Stefani. Kedaj bo raz-
stava otvorjena, še ni znano.

Mali oglasi

GOSPODJE, POZOR!

Klobučarna »PAJK«

Vam strokovno osna-
ži, preoblika in pre-
barva Vaš klobuk, da
zgleda kot nov. Last-
na delavnica. Zaloge
novih klobukov. — Se
priporoča — Rudolf
Pajk, Ljubljana, Sv.
Petra cesta št. 38, Mi-
klošičeva cesta št. 12
— Nasproti hotela
Union.

PREMOG

DRVA

I. Pogačnik

LJUBLJANA

Bohoričeva ulica 5

Telefon 20-59

Inserirajte

DNEVNE VESTI

— Črnogorski dijaki na italijanskih
univerzah. Na italijanskih univerzah študi-
ra letos okoli 30 črnogorskih dijakov, ki
prejemajo štipendije zunanjeje ministri-
stva in črnogorskega gubernija. Črnogorci
so se posvetili najrazličnejšim študijam
in obiskujejo univerze v Firencah, Padovi,
Pisi, Rimu, Benetkah in Perugii.

— Vodja nemških obrtnikov gost pre-
stolnice. Konec prejšnjega tedna se je mu-
dil v Rimu vodja nemških obrtnikov in
podpredsednik mednarodne obrtniške or-
ganizacije Hans Selmer. Sestel se je s
predsednikom italijanske obrtniške zveze
nac. svetnikom Pierom Gazzottijem. Raz-
pravljala o vprašanjih, ki se tičejo med-
narodne obrtniške organizacije.

— Smrt baritonista Giuseppeja Guzzo-
neja. V zavetišču za godbenike in glasbe-
nike »Giuseppe Verdi« v Milanu je umrl
baritonist Giuseppe Guzzone, rojen leta
1861. v Napoliju. Znan je bil zlasti pod
svojim umetniškim imenom Giuseppe Do-
rini.

— Načrti za podzemsko železnico v Mi-
lanu. Te dni so bila zaključena priprav-
ljajna študijska dela posebne tehnične ko-
misije za zgradbo podzemne železnice
v Milanu. Pri delih so sodelovali inženirji
specialisti v gradnji takih železnic. Načrt
bo urešen takoj po končani vojni.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list
za Ljubljansko pokrajino« Kcs 101, z dne
19. decembra 1942-XXI. objavlja zakone in
ukaze Kraljevine Italije; Ur. uredba z dne
24. oktobra 1942-XX, št. 1400. — Ustano-
vitev pokrajinskih likvidacijskih uradov in
oddelkov Kraljeve pokrajinske blagajne v
Dalmatinskem guberniju in v Ljubljanski
in Reški pokrajini; naredbe Visokega Ko-
misarja; predpisi za rabo in nošenje fo-
tografskih aparatov.

— Brezvesten avtomobilist. Na cesti
med Antignanom in Montenerom pri Li-
vornu so našli truplo starejšega moža.
Imel je veliko, smrtno rano na glavi. Kas-
neje so ugotovili, da gre za 54letnega de-
lavca Adelia Morellija, ki ise je vračal do-
mov, pri tem pa je povozil neznan avto-
mobilist. Krivice se je zbal svoje odgovor-
nosti in pobegnil, ne da bi se zmenil za
svojo žrtev.

— V novembru je obiskalo Rim 1825
novoporočencev. V novembru so državne
železnice prodale 483 vozniških listkov pre-
ga, 1890 drugega in 1267 tretjega razre-
da za poročna potovanja v Rim in nazaj.
Od začetka, to je od julija 1932, ko je že-
leznična uvedla posebne popuste za potova-
nja novoporočencev, je ugodnosti izkori-
stilo že 342.642 dvojic.

— Razstava slik v motivih iz letalskih
bitk. V galeriji San Marco v Rimu je bila
včeraj otvorjena velika razstava slik, ki
predstavljajo razne prizore iz letalskih
bitk. Na razstavi sodelujejo med drugimi
tudi slikarji Ambrosi, Di Bosso, Crali,
Prampolini in Tato, katerih dela so zbu-
jala veliko pozornost že na beneški bie-
nali.

— Smrt 104 leta stare starke. V San
Giorgiu di Mantova je v četrtek umrla
Marija Malvezzi vdova Baralli, najstarejša
ženska v mantovski pokrajini. Stara je
bila 104 leta in 6 mesecev. Ko je pred štiri-
desetimi leti slavila stoletnico, je prežela v
dar Ducejevo sliko z lastnoročnim podpi-
som. Tedaj se je prvič v življenju peljala
z avtomobilom.

— V razkosnem trupu je spoznal svo-
jega sina. Iz Barija poročajo o pretresljivi
srečanju med očetom in mrtvim si-
nom. Brzovlak iz Foggie je na nekem kri-
žišču ceste in železniške proge treščil v

zasebni avtomobil in strahovito razmesaril
soferja. Nalog odstraniti telesne ostanke
ponesrečenca je dobil uslužbenec mestne-
ga pogrebnege podjetja Oronzio Patrino.
Ko je zbiral razkosane ostanke trupla, je
vzel v roko tudi glavo ponesrečenca. Z
največjo grozo je ugotovil, da žrtev ni ni-
čie drugi kakor njegov 20letni sin Luigi.
Nesrečni oče se je onesvestil in padel po
tleh.

— Vino je sladkal s saharinom. Rimsko
kazensko sodišče je obsodilo gostilničarja
Dal Monaca, ker je sladkal svoje vino s
saharinom, na dve leti zapor. Proti ostri
kazni se je obsojenec pritožil na višje so-
dišče, ki pa je potrdilo prvostopno sodbo.

— Gledališče v Cagliariju pogorelo. V
četrtak dopoldne je izbruhnil požar v ca-
gliarskem gledališču »Kraljica Margheri-
ta«, ki je največje v mestu. Kljub trudu
gasilcev je gledališče pogorelo do tal.
— Izreden

V najstarejšem ljubljanskem predmestju

Na obisku v šentpeterskem okraju, nekdanjem „Predmestju“ — Značilnosti okraja

Ljubljana, 21. decembra
O imenu najstarejšega ljubljanskega predmestja, ki je seveda zdaj imeniten mestni okraj, se še nismo zednili. Tudi prejšnje čase ta okraj ni imel enotnega imena. Imenovali so ga najbolj pogosto »Predmestje«, a tudi Šentpetersko predmestje. Ime Šentpeter ali novejši Šempeter se ni bilo splošno razširjeno. Zdaj razumemo pod imenom šentpeterski okraj velik del mesta od Marijinega trga do Most, ko pa govorimo o Šentpetru ali Šempetru, mislimo na ožjo okolico šentpeterske cerkve.

Najstarejši del Šempetra

Vendar se pravi Šentpeter začenja že pri Marijinem trgu, ob začetku Sv. Petra ceste. Ta cesta je najstarejši del okraja. Naselje se je razvilo ob nji. Jedro je nastalo ob cerkvi, kar je razumljivo, saj je šentpeterska župnija ena najstarejših (če ne celo najstarejša) slovenskih župnij. Že od njega dni je stala tam cerkev in ob župnijskih cerkvah se navadno razvijajo naselja. Toda naselje je bilo najbrž tam še preden je bila ustanovljena župnija. Nekateri mislijo, da je bila tam ustanovljena župnija in sežidana cerkev prav zaradi tega, ker je bil kraj že obljubljen. Cerkev bi pač ne zidali v povsem samotnem kraju. Naselja so bila vsaj blizu, če ne ob samem sedišču župnije. Kdaj je bila ustanovljena šentpeterska župnija, niso mogli dognati, zanesljivo je pa ugotovljeno, da je obstajala vsaj že l. 1163. Zgodovinarji domnevajo, da je bila šentpeterska župnija ustanovljena že v prejšnjem tisočletju. To pa pomeni, da je šentpetersko naselje najbrž celo starejše od Ljubljane. Če bi bilo na kraju Ljubljane že ob ustanovitvi šentpeterske župnije pomembnejše naselje, bi ga najbrž izbrali za sedež župnije, ne pa kraja, ki je pozneje postal ljubljansko predmestje. Legi Šentpetra je najbrž treba pripisovati, da se ni tam razvilo mesto, temveč ob vznožju Gradu in ob ljubljanski. Pas med Ljubljano in Gradom je bilo mogoče dobro utrjeno, medtem ko je Šentpeter na planem. Ko je pa nastalo tam naselje in ko je bila ustanovljena župnija, se še ni uveljavila srednjeveška strategija in bili so sorazmerno mirni časi, tako da krajev ni bilo treba utrjevati.

Nastanek kraja med Prečno ulico in cerkvijo

Šentpeter je najbrž nastal vzdolž sedanje Sv. Petra ceste med Prečno ulico in cerkvijo. To smemo vsaj sklepati po Valvasorjevi sliki iz 17. stoletja. V začetku, ko še ni bila ustanovljena župnija, se je kraj moral imenovati drugače, ne po poznejšem župnem patronu. Na zgodovinskih listinah se pa ne moremo sklicevati, ko govorimo o Šentpetru. Zgodovina tega kraja bi bila nedvomno zelo zanimiva; kakor rečeno, je bil ta kraj v času ustanovitve župnije pomembnejši kakor Ljubljana — če je bila Ljubljana tedaj sploh že razvita. Menda ni treba dvomiti, da je bilo prvotno naselje, predhodnik sedanjega Šentpetra, kmečko. Tudi v 17. stoletju so prebivalci se kmečke hiše. Vendar si ne moremo ustvariti popolne slike, kakšen je bil Šentpeter v starejši dobi. Maršikaj nam je nejasno. Kakor po pravilu vse vsaka vas, ko dobi župnijo, kmalu poveča ter hitro napreduje. Ob cerkvi se naselijo obrtniki in trgovci. Šentpeter je pa izjema. Iz starih slik in kart je razvidno, da se kraj v sami okolici cerkve ni skoraj nič razširil. Zidali so le ob cestah in poteh, ki so držale k cerkvi, ne pa tudi okrog cerkve. Tako so njive in vrtove segali skoraj neposredno do cerkve še v novejšem času. Celo pred leti je bil Šentpeter slabozastavljen in se zadnja leta so izpopolnili vrzeli. V šentpeterskem okraju se v sedanosti odpirajo nove ulice in pred leti so podaljšali čez vrtove in njive Hirske ulice. Posamezni deli šentpeterskega okraja so ostali še nerazviti, predmestni, a tu in tam je še očiten značaj nekdanjega kmečkega naselja. Nasele zase, čeprav je zdaj zlit s Šempetrom, je še vedno Vodmat, ki ne bo mogel tako kmalu skriti, da se je razvil iz vasi.

Značilnosti Sv. Petra ceste

Sv. Petra cesta je bila sorazmerno zgodaj zazidana v vsej dolžini od cerkve do Marijinega trga. Dokler je bila Ljubljana še obzidana, je bil ta del mesta izrazito ljubljansko predmestje. Že bilo je mnogo bolj k mestu kakor k cerkvi, ki bi prav za prav morala biti središče naselja. Ob cesti so se naselili obrtniki in ta del Šentpetra je najprej izgubil kmečki značaj. Mnoge starejše hiše na Sv. Petra cesti so se še ohranile in še vedno očitujejo, da so v njih živeli in delali obrtniki. Posebno značilne so visoke strehe s podolž-

nimi linami in nastreški. V podstrešjih so strojarji sušili kože. Tu so se naselili razni strojarji predvsem mesarji, bilo je pa tudi precej barvarjev in milarjev. Obrtniki sorodnih strok so se združili. Zasluge jim je dajalo seveda predvsem mesto z živahno razvito trgovino. Ne smemo pa seveda tudi pozabiti, da je bil Šentpeter posrednik med mestom in deželjo. Šentpetersko prebivalstvo je preživljalo torej predvsem obrt. Sicer je bilo tudi precej kmetov, toda kmetje niso bili tako pomembni činitelji v izrazitem predmestju, v naselju med sedanjim Marijinim trgom in cerkvijo. Kmečke hiše so stale zunaj tega območja. Sicer so se pa tudi nekateri obrtniki pečali še z obdelovanjem zemlje. V starejši dobi je pa bilo v Šentpetru tudi zelo razvito zelenjadstvo. Po nekaterih sporočilih se je zelenjadstvo bašle celo prej razvilo kakor v Trnovem. Zakaj je zelenjadstvo zaradi v šentpeterskem okraju, zdaj ni več tako lahko doznati, vendar lahko sklepamo, da se je prebivalstvo oprijelo raje donosnejših strok, predvsem obrtnih.

Nabrežje mnogo mlajše od ceste

Šentpetersko predmestje je seveda v zadnjih stoletjih precej spremenilo svoje lice. Posamezni njegovi deli so ostali sicer skoraj povsem nespremenjeni; tako si n. pr. tu in tam na Sv. Petra cesti lahko ustvarimo še povsem pojava siko starejšega predmestja, čista je še njegasta, zelo ozka. Ob nji soje h še le hiše v slikovitem neredu. Novejše hiše so precej umaknjene od stare stavbine črte. Star se nam zdi tudi Sv. Petra nasip, vendar je mnogo mlajši od ceste. Mnoge hiše so sicer stale ob ljubljanski tidi, že, ko še ni bilo nasipa, a v splošnem je bilo lice nabrežja precej drugačno od sedanjega. Nabrežje je bilo tedaj precej nižje, tako da je bila še večja višinska razlika med cesto in bregom. Ljubljanska seveda še ni bila regulirana in voda je pogosto visoko

narasla ter je preplavila tudi nizko nabrežje. Hišni lastniki so zaradi tega trpeli škodo in posamezne hiše so bile resno ogrožene. Dokler še ni bilo nasipa, nabrežje ni bilo zvezano z Marijinim trgom. Nabrežje so nasuli šele v prejšnjem stoletju in dobilo je zvezo s trgom.

Kolodvorski okraj in Šempeter

Zdaj se oba okraja zlivata v celoto in ne moremo določiti jasne meje med njima; jasnejšo sliko, do kam prav za prav sega Šentpeter proti kolodvoru, si lahko ustvarimo šele na podlagi starih map. Tako nam kaže katastralna mapa iz l. 1823, da Blatna vas ni spadala v območje Šentpetra. V Valvasorjevem času je bila sedanja Kolodvorska ulica prav za prav poljska pot, ki se je nadaljevala čez ozemlje sedanjega kolodvora proti posavskemu vasi. Pot je zavila po sedanji Prečni ulici k Sv. Petra cesti. Med Blatno vasio in Šempetrom so se razprostirale njive. Ko je bilo s časom v prejšnjem stoletju to zemljišče pozidano in ko so položili železnico ter sezidali postajo, je nastal sedanji kolodvorski okraj na meji Šentpetra. Šentpeterski okraj sega v resnici — če se oziramo na njegove značilnosti — po Sv. Petra cesti še do Marijinega trga, a Kolodvorska ulica spada že h kolodvorskemu okraju. Med železnico in Sv. Petra cesto pa sega kolodvorski okraj še daleč na vzhod. Šentpeterski okraj se začenja prav za prav šele ob Taboru. Vsekar se Šentpeter še vedno loči že na zunaj od drugih krajev. Njegovih značilnosti nova poslopja in ureditve niso mogle še povsem skriti in zadušiti. S tem pa ni rečeno, da je treba tudi zagovarjati nekatere njegove posebnosti, n. pr. vijugasto, neregularno Sv. Petra cesto. Ta cesta, ki bolj ovira promet kakor mu služi, je najbrž tudi zaviral razvoj in napredek okraja v novejšem času. Promet se usmerja po drugih cestah in velik del Šentpetra je ostal okrnjen v svojem razvoju.

Skrb Bolgarije za zdravo potomstvo

K osnutku zakona o obdavčenju samcev in zakoncev brez otrok

Poročali smo že o osnutku novega bolgarskega zakona, po katerem bodo obdavčeni samci in zakonci brez otrok. Osnetek je bil že predložen sobranju in kaže, da misli bolgarsko notranje ministrstvo povsem resno. Minister bo odločil nastopil proti omiljenju poedinih določb novega zakona. Motil bi se, kdor bi mislil, da se širi med širokimi sloji bolgarskega naroda za tako zvano »belo kugo«, ali da je vedno več zakoncev, ki nočejo imeti otrok. Bolgarija je agrarna država in njeno prebivalstvo pripada večinioma kmečkemu stanu. Med kmetovalci so večinoma mali kmetje, navezani na lastne delovne moči. Bolgarski narod je ostal zdrav in vidi še vedno v potomstvu jamstvo za lepšo bodočnost. Kakor v Italiji se kaže tudi v Bolgariji globoka ljubezen do otrok v izredno skrbni in nežni vzgoji. Pogosto gre vzgoja celo predaleč in zaide v razvajanje.

Ce nazvlic temu statistika kaže, da je štel bolgarski narod sredi 19. stoletja 4 milijone duš, in da bi moralo biti zdaj po naravnem prirastku Bolgarov 16 milijonov, v resnici jih je pa samo 8 milijonov, je to na eni strani odpor v nekaterih slojih proti potomstvu, na drugi pa še bolj posledica ogromnih človeških žrtev, ki jih je morala Bolgarija prinešti v zadnjih vojnah. Vendar pa vse kaže, da je zakon o obdavčenju samcev in zakoncev brez otrok nujno potreben, saj bo in mora utrditi v bolgarskem narodu zavest in spoznanje, da srečne Bolgarije ne more biti brez zdravega in številnega potomstva.

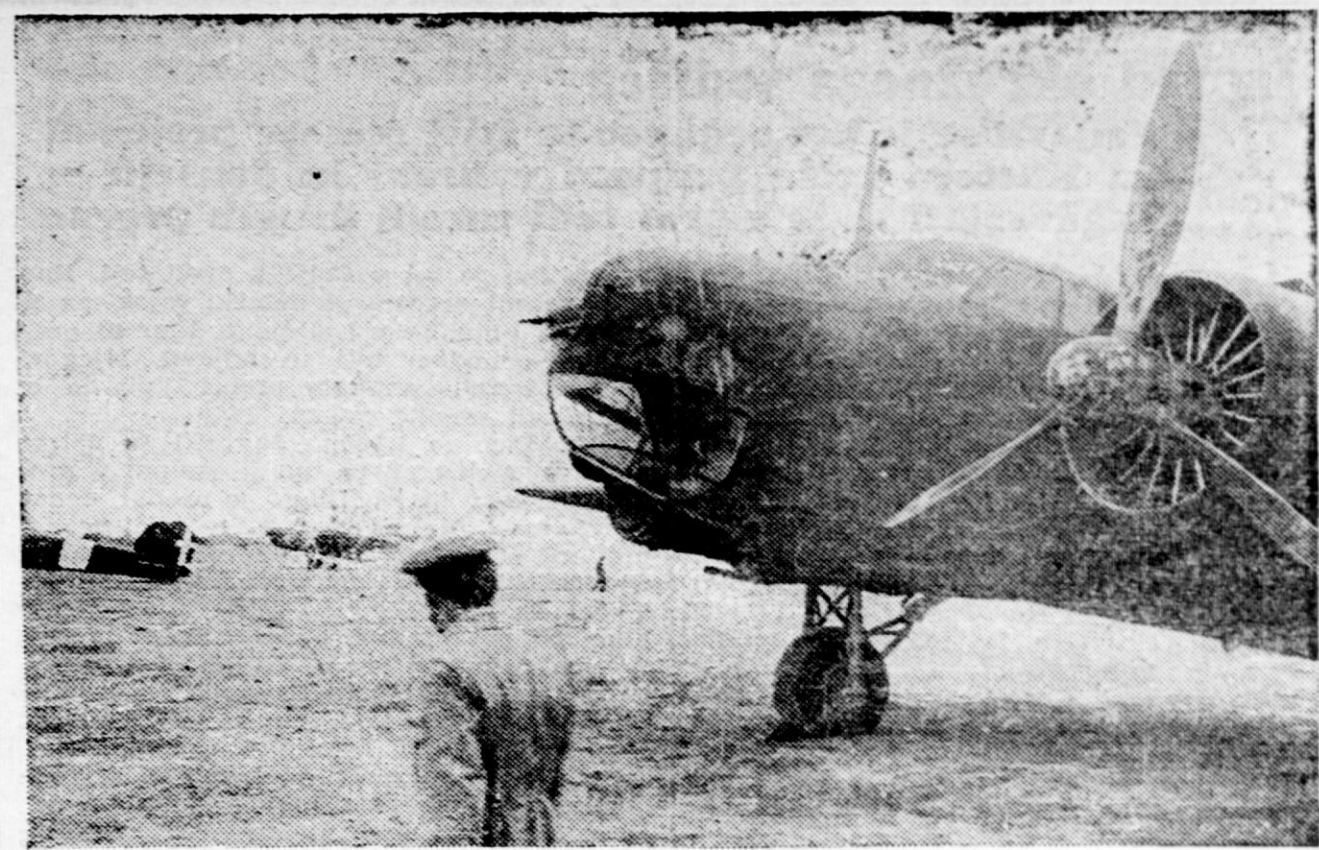
Zakon prinaša na eni strani gnotne koristi družinam, ki imajo mnogo otrok, na drugi strani pa nalaga precej obširne gnotne žrtve samcem in zakoncem brez otrok. V dobrem poznavanju ljudske duše se osnutek zakona ozira na znano bolgarsko varčnost in jo v polni meri upošteva. Tudi najzagrizenejši bolgarski samci bo rad stopil pred oltar, ko bo izračunal, da lahko s tem precej prihrani. Bolgarskemu zakonskemu paru brez otrok bo laže storiti sklep glede posnovljenca ali pohčerjenke, če se bo zavedal, da pomeni to obenem znatno davčno olajšavo. Tu je treba omeniti, da je vprašanje adoptiranih otrok v Bolgariji že dolga leta

dobro urejeno. V mnogih državnih domovih, katerim na čelu je Evdokin dom v Sofiji, skrbje za nezakonske matere in otroke, poleg tega pa nudijo ti domovi in posebni državni uradi omogočajo zakoncem brez otrok, ki bi hoteli adoptirati tuje otroke, iz ljudsko higijenskega vidika brezhibno izbiro. In prav te možnosti se zakonci brez otrok zadnje čase v veliki meri poslužujejo. Poznavalci razmer pravijo, da je to v prvi vrsti posledica bolgarske zakonodaje v pogledu preskrbe, ki upošteva najbolj otroke. Nobenega dvoma ni, da bo sobranje osnutek zakona o obdavčenju samcev in zakoncev brez otrok odobrilo, morda z nekaterimi nebitnimi izjemami. S tem pa bo Bolgariji zajamčena bodočnost v pogledu naraščanja in ne bo se ji več treba bati nazadovanja števila porodov ter iz tega izvirajočih kvarnih posledic.

Zlato v človeškem telesu

Znanost je sicer že globoko prodrla v razne naravne pojave, vendar pa krije narava v sebi še vse polno zagonetk. Ena taka zagonetka so izvestne snovi v živem organizmu, ki je težko pojasniti njihov izvor. V človeškem in živalskem telesu so malone vsi ali vsaj večina doslej znanih elementov, ne samo ogljik, kalcij, železo itd., temveč tudi zlato, platina, in osmium. Kako pa pridejo kovine v organizem? Ali jih sprejema s hrano, in zopet izloča? To pojasnilo ne drži, kajti v človeški hrani ni vseh teh snovi, in ona je zelo različna, kakor so pač kraji in ljudi sami. In vendar je sestavljen organizem Evropejec iz enakih delov, kakor Kitajec, zamorček, Papuanec itd. pa tudi opic.

Naj omenimo še en tak primer. Če položimo na primeren kraj določeno množico mikrobov, se slednji razmnožujejo pri temperaturi 37° v 48 urah tisočkrat. Ti novi mikrobi vsebujejo prvotnim lastne sestavne dele v enakih množinah. Če je v prvi kulturi tisočinka miligrama železa, najdemo po 48 urah v nji en miligram železa. Od kod ta prirastek na železu? Tam, kjer so

Bombniki ob odletu z nekega italijanskega letalskega oporišča v Sredozemlju

se mikrobi razmnoževali, ga ni bilo, v stekleni epruveti tudi ne.

In še en zagoneten primer. Tla gozda Fontainebleau pri Parizu so iz peska in peščena torej iz čistega silicija, v katerem ni nobenih sestavnih delov. Drevesa v tem gozdu in druge rastline pa ne kažejo nobene izpremembe v primeri z rastlinami istih vrst, rastočimi drugod. Tudi v drevesih iz tega gozda ne manjka noben element, iz deževnice ti sestavni deli ne morejo priti, kajti v nji so poleg kisika in vodika le neznatni sledovi poedinih snovi kakor ogljikova kislina, amonijak, kuhinjska sol in solitrova kislina. Taki in podobni pojavi bi človeka lahko privedli na misel, da ni res, da bi iz nič ne moglo nič nastati.

Bolgarski Rdeči križ

Bolgarski Rdeči križ je dobival doslej denarna sredstva na temelju sporazuma s celo vrsto gospodarskih organizacij. Ta pogodba je pa letos sredi novembra potekla. Rdečemu križu je bilo treba zagotoviti potrebna denarna sredstva zakonskim potom. Sobranju je bil predložen te dni osnutek zakona, po katerem se zviša prispevek, ki ga je treba plačevati od vsega uvoženega in izvoženega blaga v znesku 2,5 pro milje fakturne vrednosti. V vojnem času se ta prispevek podvoji. Vrednost bolgarskega uvoza je znašala lani 10,24, izvoza pa 9,23 milijard levov. Rdeči križ je dobil lani iz tega naslova okrog 50 milijonov levov. Poleg osnovnih nalog, skrbj za ranjence, opreme sanitetnih vlakov in vojnih bolnic itd., mora Rdeči križ zdaj skrbeti tudi za vojne ujetnike bolgarske narodnosti, ki so prišli v ujetništvo lani ob razsulu bivše jugoslovenske in grške vojske.

Večina teh vojnih ujetnikov se je že lahko vrnila k svojim družinam in priključenih pokrajinah v Makedoniji in Trakiji. Stroški Rdečega križa so se znatno povečali zaradi splošnega porasta cen. Bolgarski Rdeči križ vzdržuje v Sofiji eno največjih in najmodernejših bolnic v Bolgariji.

Nemška mladina na Madžarskem

V prostorih nemškega znanstvenega zavoda v Budimpešti je nemški poslanik Jagow v ponedeljek otvoril razstavo izdelkov nemških otrok, ki so se mudili letos čez poletje na Madžarskem. Pooblaščenec za pošiljanje nemških otrok v inozemstvo, je izrazil v svojem nagovoru globoko zahvalo madžarski vladi, za gostoljubno sprejem nemških otrok. Razstava nudi nazoren pregled umetnostnih in obrtniških izdelkov nemške mladine med njenim bivanjem na Madžarskem. Poseben oddelek je posvečen zgodovinskih izkopavanjem, ki jih je tudi opravila nemška mladina pod vodstvom strokovnjakov.

Za srečno Turčijo

Ob otvoritvi 13. tedna varčevanja v Turčiji je govoril ministrski prezident Saradzoglu, ki je dejal med drugim: Glavni cilj naše republike je v pravem pomenu besede ustanoviti trdno Turčijo. Če hočemo doseči ta cilj, so potrebni zlasti na gospodarskem polju veliki napori. Turška mladina, dika in ponos države, krije v svojih rokah tajne zmage na gospodarskem polju. Ta skrivnost je skrivnost narodne sloge. Pot, ki jo moramo ubrati, je pot narodnega turškega

gospodarstva. Ministrski predsednik se je dotaknil potem turške zunanje politike rekoč:

Politika naše nevtralnosti, ki se po vsem svetu tako visoko ceni, je bila mogoča samo po zaslugi naše narodne sloge. Ataturk je hotel ustanoviti srečno in ponosno Turčijo in ismet Ingnij dela za ustanovitev srečne in ponosne Turčije. Zato sta Ataturkova želja in delo ismeta Ingnija sinovom Turčije najsvetejši ukaz.

Rumunija brez nezaposlenih

V poročilu ministrstva javnih del za lanskotno leto je tudi ugotovitev, da Rumunija zdaj nima več nezaposlenih. Lani v marcu jih je imela še 2077, letos v novembru pa samo še 167. Zdaj so nezaposleni sploh črtani iz uradnih statistik.

Likvidacija židovske zemljiške posesti na Madžarskem

V smislu madžarskega agrarnega zakona je morala biti židovska zemljiška posest izpod 5 oralov že prodana iz proste roke. Težje je vprašanje prodaje s hipotekami obremenjene židovske zemljiške posesti. Tu je bila prvotna določba izpremenjena v toliko, da je upnikom dovoljeno prodati tako zemljiško posest tudi iz proste roke. Lastnikom prodaje ne more ovirati. Če ne privoli v prislino prodajo svoje obremenjene posesti, ima denarni zavezo kot upnik pravico pognati posestvo na dražbo, ali pa ga kupiti sam. Denarni zavodi pa nimajo pravice obdržati tako pridobljene zemljiške posesti. Zemljišče je treba bodisi parcelirati ali pa izročiti Državnemu kmetijskemu kreditnemu zavodu. Le-ta ima pravico razpolagati z zemljišči tudi tedaj, če zainteresirani denarni zavod ni preskrbel za parcelacijo. Tako lahko banke pridobijo židovsko zemljiško posest odstopilo državnemu kmetijskemu kreditnemu zavodu tudi tedaj, če se same nočejo ukvarjati z njeno prodajo.

Preskrba Slovaške zagotovljena

Predsednik glavnega preskrbovalnega urada dr. Carvas je poročal na sestanku poslanskega kluba slovaške ljudske stranke o preskrbi Slovaške z žitom, krompirjem, fižolom, mesom, maščobo, čevlji, usnjem, gradbenim materialom, sladkorjem, tekstilnimi izdelki, premogom in kemikalijami. Ugotovil je, da vprašanje prehrane prebivalstva ne pomeni nobene take nevarnosti, da bi šlo za obstoj naroda in države. Ob upoštevanju vseh težkoč, kar jih prinaša vojna in kar jih še utegne nastati, se lahko reče, da je preskrba Slovaške v novem gospodarskem letu zagotovljena.

NESTRPNOST

Jurček bi zelo rad imel sestrico.
— Potrpi malo, — mu pravi nekega dne mati, — Če boš priden, jo dobiš.
— Kdaj pa? Jutri? ...

PRAVI VZROK

— Zakaj se učimo naravoslovja, zemljepis in zgodovine?
— Da, lahko rešujemo križanke.

OČIVIDEC

— Vi ste torej bili prisiljeni, ko je obtoženec storil inkriminirano mu dejanje, — pravi sodnik priči. — Povejte, ali je res storil to v afektu?

Abrahamova polja

J. O. CURWOOD:

24 ROMAN

Nekega dne je Tonteur rekel, da Tonijeta, kadar se vrne k svojem, gotovo ne bo dolgo ostala, zakaj življenje v Québecu, ki je bil svetski kraj, jo bo premamilo. Tam bo kmalu imela ob svojih nogah veliko število častilcev, mladih plemičev, izmed katerih bo gospa Tonteur čim prej izbrala hčerki najboljše za moža.

«Ali ste srečni, da imate fanta namesto deklice?» je nekoč dejal Katarini. «Kadar se Jeems oženi, bo vsaj ostal v vaši bližini.»

Prisla je jesen, ki je odela ves divji kraj z neizrekljivo lepoto. Jeems je imel jesen rad, a letos se mu je skrčilo srce, ko je videl, da prihaja. Tonijeta in njeni ljudje so odrinili v Québec; teden dni pozneje je Hepsiba nekega večera resnobno naznanila, da ne more več odlagati svojega odhoda na meje Pensilvanije in Ohia, kamor ga kličejo važni opravki. Katarina je nekaj časa molčala, nato je tiho zaježala. Jeems se je odmaknil, tako da mu stric ni mogel videti v obraz. Še Henrijeva živahnost se je utrnula kakor sveča, ki jo veter upihne. Hepsibov obraz je bil odločen, a mračan, in videti mu je bilo,

s kakšnim naporom skuša skriti, da mu je hudo. Obljubil je, da ne bo dolgo odsoten in da se vidi še to zimo. Ako v tem času ne bi prišel ... nu, potem naj vedo, da ga ni več med živimi.

Ko je drugo jutro Henri stopil v kuhinjo, da zakuri ogenj, ni bilo o Hepsibi duha ne sluha. Izginil je bil še ponoči kakor senca v temi.

VIII

Po stricvem odhodu je Jeems še odločneje nadaljeval miselno in telesno delo, ki ga je razvijalo v moža. Oče se je že v marsičem posvetoval z njim, in Katarina, ki je z bistrim materskim očesom vsak dan odkrivala na sinku nove izpremembe, ga je še bolj vneto poučevala.

Ob začetku zime je obiskalo Bulainovo kočjo nekaj skitajočih se Indijancev, ki so izkušnje vedeli, da najdejo tu, kadar koli hočejo, ognjišče, jed in prijazen sprejem. Jeems je vzlic svojemu prijateljstvu do njih zmerom mislil na to, kar je bil slišal od strica; in ko si je pridobival njih zaupanje ter izpopolnjeval znanje indijskega jezika, je hkratu pazil na vsako besedo ali drugačeno znamenje, ki se je utegnulo nanašati na skrite nevarnosti, pred katerimi ga je stric tolikrat svaril. Mnogi izmed Indijancev so bili pripadniki kanadskih rodov, in zastran teh ga ni bilo skrb; kadar pa je slučaj prinesel kakega Oneida ali Onodega, je opazal v njihovem vedenju neko mirno, zmerom budno čuječnost, ki mu je pričala, da se čutijo ti gostje, pripadniki Sedmerih ljudstev, na mrtvi črti, ki jih loči od sovražnikov. Razen tega je Jeems opazil, da prihajajo vse-

lej iz tiste strani Prepovedane doline, o kateri je bil Hepsiba napovedal, da bo v nedoljni prihodnosti vojna steza Mohikancev.

Tisto zimo je zaneslo Jeemsa tako daleč z doma kakor nikoli popred. Kapitan Pipa, stari konagevski Indijanec je imel navado, da je vsako zimo prebil pri Bulainovih najhujše tedne; Jeems se je odpravil z njegovima sinovima Belimi očmi in Velikim mačkom na pot, ki ga je prvič v življenju privedla na bregove Champlainovega jezera. Ostali so z doma kak teden dni in se domenili, da pojdejo drugo leto na še daljše potovanje, tja do Kronskega rta, v kraj z imenom Tikonderoga, kjer so Francozi pravkar gradili trdnjavo. Na tem potovanju je privratar okusil nemir resnične nevarnosti, kajti Bele oči in Veliki maček, pogumna mladeniča, ki sta si bila že zaslužila bojevniško čast, sta kazala v vsem svojem gibanju in početju opreznost, ki si je ni bilo moči napak razlagati.

Zvesti dani besedi, se je Hepsiba januarja meseca, na poti iz angleških trdnjav ob Georgevem jezeru, spet ogasil. Ostal je samo teden dni, nato je spet odrinil, da predv in Albanyju nekaj blaga in krene odhod k Oneidcem, ako bo čas dopuščal. Čeprav je bil ta obisk le kratak, je Jeemsa vendar odškodoval za dolge in puste zimske dni ter še povečal njegovo željo, da bi smel kmalu s stricem na kake potovanje.

Ker so bili Tonijeta in njeni ljudje v Québecu, ga ni nič oviralo, da ne bi bil spet zahajal v okolico gradu; tudi z očetom sta se večkrat na drsakah spustila vtisti konec. Marca meseca, ko je hudi mraz

tega leta začasno odnehal, je šel sam in prenočil v hiši Tonteurjevega oskrbnika, čigar sinove je dobro poznal. Ta oskrbnik je bil Peter Lubeck, star vojak, ki ga je imel Tonteur zelo rad; od njegovega sina Petra je zvedel Jeems prve novice o Tonijeti. Bila je v samostanu pri uršulinkah, oče in mati pa sta ji stanovala v lepi hiši v Ulici sv. Ludvika. Peter je dodal, da pravi Tonteur v vsakem pismu, ki ga piše očetu, kako se mu toži po domačem kraju in po Richelieuju.

Ko sta minila tudi nova pomlad in novo poletje, je Jeems spoznal, da se zaman upira čuvstvu, ki ga je bolj in bolj prevzemalo; koprneča nežnost do Tonijete ga je pogosto navdajala z grenkim občutkom zapuščenosti. Hhratu pa je rasel v njem občutek ponosa in zamere in v njegovem spominu se je spet in spet dramilo Tonijetin čisti glas, ko ga je imenovala »odurno zverinec«, in glas gospe Tonteurjeve, ko je zatrjevala, da Katarina ne sme živeti v njeni bližini.

Dve leti je ostala Tonijeta v Québecu, ne da bi obiskala domači kraj. V tem času je pokazala žaloigra dvojne krvi, ki se je pretakala po Jeemsovih žilah, svoje prve učinke. Močnejši del njegove nature je bil res da angleški; a vendar je ljubil Novo Francijo, v kateri je živel in ki je bila očetova, ne materina dežela. Med očetom in njim je bilo nastalo in se razvilo nekakšno tovarištvo, ki ga ni moglo nič skaliti; toda mater je oboževal vse drugače, kakor bi ga družilo z njo še nekaj drugega mimo otroške ljubezni. Število njegovih prijateljev se je večalo.